

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลหลักหก
อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ยุพิน วันดี

GRAD VRU

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2560

PUBLIC PARTICIPATION IN 3-YEAR DEVELOPMENT PLAN FORMULATION
OF LAKHOK SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUANG DISTRICT,
PATHUM THANI PROVINCE

YUPIN WANDEE

GRAD VRU

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN PUBLIC ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2017

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ

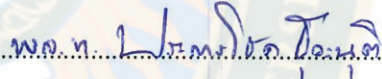
บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลหลักหก
อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ชื่อนักศึกษา ยุพิน วันดี
รหัสประจำตัว 56B53330116
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

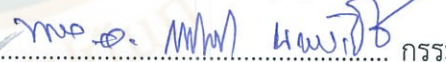
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

 ประธาน (อาจารย์ พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์)
 ประธาน (อาจารย์ พลโท ดร.ประสารโชค ชูระนุติ)

 กรรมการ (อาจารย์ ดร.ชมัยภรณ์ ถนอมศรีเดชชัย)

 กรรมการ (อาจารย์ ดร.พรนภา เตียสุธิกุล)

 กรรมการและเลขานุการ (อาจารย์ พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์)

 ผู้ทรงคุณวุฒิ (อาจารย์ ดร.ชนัด เผ่าพันธ์ดี)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรฉนิกษ์ ศิริโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 17 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ชื่อนักศึกษา	ยุพิน วันดี
รหัสประจำตัว	56B53330116
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	อาจารย์ พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 3) เสนอแนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน ที่เลือกจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณตามสูตรทาโร ยามาเน่ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.80$) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.44, S.D. = 0.77$) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.78$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26, S.D. = 0.83$) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น ($r = 0.84$) ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ($r = 0.82$) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($r = 0.78$) และด้านแรงจูงใจ ($r = 0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3) แนวทางการปรับปรุงที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหกประกอบด้วยปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการคือ (1) เทศบาลตำบลหลักหก ควรเสนอนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ประชาชนรับรู้อยู่เสมอและปรับให้ตรงตามความต้องการของประชาชน (2) เทศบาลตำบลหลักหกควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน / หมู่บ้านของตนเองอย่างยั่งยืนด้วยการจัดทำรางวัลประกาศเกียรติคุณแก่ในโอกาสอันควร (3) เทศบาลตำบลหลักหกควรศึกษาถึงกลยุทธ์ของการบริหารงานภายใต้เงื่อนไขของความแตกต่างของคนในชุมชน ตั้งแต่ความแตกต่างของสังคมในชุมชนและบริบทโดยรอบพื้นที่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกิดประโยชน์สูงสุดและลดปัญหาที่เป็นผลกระทบของการพัฒนา

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (4) เทศบาลตำบลหลักหกควรระดมทรัพยากรด้านบุคคลที่มีประสิทธิภาพในหน่วยงานมาร่วมงานพัฒนาและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีเป้าหมายไปในทางเดียวกันและจัดให้เป็น “องค์กรแห่งการจัดการความรู้” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงานบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนและการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนาสามปี

GRAD VRU

Independent Study Title Public Participation in 3-Year Development Plan Formulation
of Lakhok Subdistrict Municipality, Muang District, Pathum
Thani Province
Student Yupin Wandee
Student ID 56B53330116
Degree Master of Public Administration
Field of Study Public Administration
Independent Study Advisor General Dr.Kasemchart Naressenie

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of public participation in formulating the 3-year development plan of Lakhok subdistrict municipality, Muang district, Pathum Thani province, 2) study the factors relating to public participation in formulating the 3-year development plan, and 3) propose appropriate guidelines for improving the public's participation in formulating the 3-year development plan. This research was conducted by studying a sample of 393 respondents who were selected from all of the people living in the area of Lakhok subdistrict municipality, Muang district, Pathum Thani province. They were selected using the stratified random sampling technique. The sample size was obtained by calculations done using Taro Yamane's formula. A questionnaire was used as the research tool to collect the data which were analyzed by the statistics of percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research results were as follows:

1) The level of public participation in formulating the 3-year development plan of Lakhok subdistrict municipality, was, overall, at a moderate level. Considering each individual aspect, it was found that the aspect of evaluation participation was the highest ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.80), followed by the aspects of planning implementation ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.77), participation in decision ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.78) and interest received ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.83), respectively.

2) The study of the factors revealed that the aspects of local leader participation ($r = 0.84$), knowing and understanding the people ($r = 0.82$), information perception ($r = 0.78$) and incentives ($r = 0.69$) all had positive relationships with the people's participation in formulating the 3-year development plan of Lakhok Sub district municipality at the statistical significance level of 0.01.

3) The proposed guidelines for improving the public's participation in formulating the 3-year development plan consisted of 4 principle measures: (1) the

municipality should present the development policies to the people regularly in order to ensure they have the correct perception. It should also be adjusted at the people's request, (2) the municipality should create more incentives for the people to want sustainable development, (3) the municipality should study the management under the diversified communities and the environment aspect more to get the highest efficiency possible and to reduce the undesired impacts of development, and (4) the municipality should recruit qualified personnel to join the development efforts, and they should enhance the people's mindset so they share a common goal with the management organization in order to reach the set objectives in personnel development and organizational development and be a more qualified learning organization.

Keywords: Public Participation, 3 Year Development Plan

GRAD VRU

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีได้รับความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์ ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งท่านสละเวลาในการให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง ให้การชี้แนะและการตรวจทานข้อมูลของงานที่ผู้ศึกษาทำอยู่จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้ศึกษาก็ต้องขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ อันทำให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้ศึกษาขอระลึกถึงและขอขอบพระคุณในความเมตตากรุณาของท่านเหล่านี้ตลอดไป

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ทุกท่านพี่น้องทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้ศึกษาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบแด่ บิดามารดา และคณาจารย์ตลอดจนทุกคนที่มีส่วนช่วยในการศึกษาครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ยุพิน วันดี

GRAD VRU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครอง.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ.....	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล.....	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	20
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	30
2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางสังคม.....	34
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
3.3 การรวบรวมข้อมูล.....	44
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล.....	48
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก.....	51
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนา สามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ.....	58
4.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	61
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5.2 อภิปรายผล.....	68
5.3 การศึกษาครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์.....	72
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	74
5.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก.....	82
ประวัติผู้วิจัย.....	103

ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
ในพระบรมราชูปถัมภ์
GRAD VRU

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.....	5
3.1 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน.....	42
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.....	43
4.1 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	48
4.2 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	49
4.3 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา.....	49
4.4 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	50
4.5 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้.....	50
4.6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับแรงจูงใจของประชาชนที่ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายชื่อ.....	51
4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำ ท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายชื่อ.....	52
4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความรู้ความเข้าใจของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายชื่อ.....	53
4.9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล หลักหก จำแนกรายชื่อ.....	54
4.10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ จำแนกรายชื่อ.....	55
4.11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการนำ แผนไปปฏิบัติ จำแนกรายชื่อ.....	55
4.12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ จำแนกรายชื่อ.....	56
4.13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล จำแนกรายชื่อ.....	57
4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก.....	61
4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้าน ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก.....	62
4.17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ รับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก.....	63

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2.1	กระบวนการรับรู้ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ.....	36
2.2	แสดงกระบวนการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร.....	37

GRAD VRU

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการบริหารงาน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง โดยเฉพาะเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (เกศินี พรหมตัน, 2550)

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) (5) กำหนดให้รัฐจัดสรรภาษีอากร เงินอุดหนุนและรายอื่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งที่ท้องถิ่นจัดหาเองและที่รัฐบาลจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนจึงถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการวางแผนใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีแบบแผนพัฒนาเพื่อเป็นการกำหนด การใช้ทรัพยากรขององค์กรโดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต

หลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หากไม่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้ว การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะ

เป็นการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้าไปเรื่อย ๆ เมื่อมีปัญหาหรือความต้องการเกิดขึ้น ก็กำหนดแนวทางดำเนินการเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งนอกจากจะต้องแก้ไขปัญหาย่างซ้ำซ้อนและไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว ยังอาจทำให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้นจนเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้ เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินตามแผน แต่ความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็นรัฐอิสระ ยังคงต้องอยู่ในกำกับหรือตรวจสอบโดยรัฐและประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนา ระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ซึ่งแต่เดิมการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ จะถูกกำหนดขึ้นโดยหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานส่วนภูมิภาค (Top Down) โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นเอง ทำให้การพัฒนาที่ผ่านมาไม่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเท่าที่ควร

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจออกเทศบัญญัติ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
8. มีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดย

ส่วนรวม

การจัดทำแผนท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอันหนึ่ง และเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้เทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเทศบาลจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถรับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ

กับการวางแผนและการจัดทำแผนที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการเสนอสภาพปัญหาของท้องถิ่นด้วย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากการมีส่วนร่วม เป็นพื้นฐานของการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม ในฐานะผู้ศึกษาปฏิบัติงานอยู่เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เห็นว่าเทศบาลตำบลหลักหก เป็นเทศบาลที่มีปัญหาและภารกิจหลาย ๆ ด้าน ที่ต้องดำเนินการ ประกอบกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่ผ่าน ๆ มาประชาชนไม่ค่อยสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ดังนั้นการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหลักหกจึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นโครงการหลาย ๆ โครงการของเทศบาลตำบลหลักหกจึงมักถูกรื้อเรียนจากประชาชน ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงการไม่มีส่วนร่วมและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมว่า การจัดทำแผนพัฒนาตำบลของเทศบาลเป็นอย่างไร โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ มาจากความต้องการของประชาชนตามหลักการของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดไว้หรือไม่ เนื่องจากประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยผู้ศึกษาต้องการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

GRAD VRU

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

1.4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในเขตเทศบาลตำบลหลักหก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้ทำการศึกษาจากการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยการทบทวนเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 20,181 คน โดยสุ่มจากประชากร ทั้ง 7 หมู่บ้าน ดังนี้ (ใช้สูตร Taro Yamane) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	5,920	115
2	2,034	40
3	2,140	42
4	1,390	27
5	2,722	53
6	1,793	35
7	4,182	81
รวม	20,181	393

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาได้เริ่มต้นศึกษา ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2558–กันยายน 2558

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรก จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและ การรับรู้ เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำ ปรึกษา ร่วมการวางแผน ร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ในการศึกษาวิจัย หมายถึง เทศบาลตำบลหลักหก

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนดำเนินงาน

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึง

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนการดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ดำเนินจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณนั้น ๆ

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ปีงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป ให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์อันเกิดจากความต้องการ พลังผลักดันหรือความปรารถนา ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดจากธรรมชาติหรือการเรียนรู้

ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของการเป็นภาวะผู้นำของผู้นำ ที่จะต้องเป็นขบวนการใช้อิทธิพล และศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรในการศึกษาในครั้งนี้หมายถึงผู้นำท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล

ความรู้ความเข้าใจของประชาชน คือ ประชาชนสามารถเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีขึ้นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ค้นปัญหา และสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการพร้อมทั้ง

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดเพื่อกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกและกำหนดแผนงานโครงการ กิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล และเข้าร่วมประชุมเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวม

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ผู้นำท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินการตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามแผนพัฒนาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ผู้นำท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการศึกษา ได้เพิ่มพูนวิสัยทัศน์และแนวคิดเชิงรุก ได้รับการศึกษาอบรมดูงาน ได้รับค่าตอบแทนหรือได้รับคำชมเชย เมื่อทำงานสำเร็จตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม

การมีส่วนร่วมประเมินผล หมายถึง การที่ผู้นำท้องถิ่นได้ร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.7.3 สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

GRAD VRU

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสาร ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางสังคม
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นรากแก้วของประชาธิปไตย (Grass-root Democracy) โดยยกให้ประชาชนเข้าใจในหลักการปกครองตนเอง โดยตนเอง และเพื่อตนเองอย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากประชาชนจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในที่นี้จะกล่าวถึงความหมาย องค์ประกอบ วัตถุประสงค์ และความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในรูปการปกครองตนเอง (Local Self Government) มีความหมาย และความสำคัญในทางการปกครอง ประชาชนจักได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) ตามครรลองของการปกครองระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเมื่อเห็นค่านี้อธิบายให้ทราบถึงคำจำกัดความและความหมาย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้มากมาย แต่ก็มีลักษณะที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงในรายละเอียดเท่านั้น เพราะหลักการปกครองท้องถิ่นมีความสากล ดังจะได้ยกมาพิจารณาโดยสังเขปเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson, 1953) “การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมียุติธรรมที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ”

โจน เจ. คลาร์ก (John J. Clarke, 1957) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1961) อธิบายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามแนวคิดที่ว่า ถ้าอำนาจปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อม

เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยมิได้สังกัดราชการส่วนกลาง มีอำนาจอิสระในการตัดสินใจและบริหารภายในกิจการภายในท้องถิ่น”

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1991) ได้อธิบายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นผลจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐบาลไปให้กับองค์การหนึ่ง ซึ่งองค์การนั้นต้องไม่เป็นองค์การในสายการบังคับบัญชาของส่วนกลาง และองค์การนั้นต้องมีอำนาจในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจและดำเนินกิจการภายในท้องถิ่นตนเองเท่านั้น”

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักกระจายอำนาจให้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือแค่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของงานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

วิญญู อังคนารักษ์ (2519) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะกระจายอำนาจการปกครองและบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526) ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยที่จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการ กำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้” อย่างไรก็ตาม จากคำจำกัดความดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น ต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy)
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)
4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่มีประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง
6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎ ข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนในส่วนรวม องค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะอันสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government)

อุทัย หิรัญโต (2537) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรอง รัฐบาลบริหารงานเพื่อประชาชน และโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น หรือการปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและการดำเนินการบางอย่าง เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ธนศวรร์ เจริญเมือง (2539) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบทั่วไป 4 ประการคือ

1. มีฐานะเป็นนิติบุคคล
2. มีอิสระในการบริหารงาน
3. มีงบประมาณเป็นของตนเอง
4. คณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของคนในท้องถิ่นนั้น

ประหยัด หงส์ทองคำ (2539) ให้นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินงานต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาด้วยตัวของตัวเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2543) การปกครองท้องถิ่น มีหลัก 4 ประการ คือ

1. การเป็นส่วนย่อยหนึ่งของรัฐ (Subsidiarity) สิ่งสำคัญที่ต้องเข้าใจร่วมกันในเบื้องต้น ก็คือ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐจัดตั้งขึ้นมา (Creature of The State) ดังนั้น รัฐจึงมีความชอบธรรมในการออกกฎหมายระเบียบเพื่อจัดตั้ง ยุบ เลิก หรือ รวม กำหนดโครงสร้างกระบวนการดำเนินการ และควบคุมกำกับดูแลตลอดจนปรับเปลี่ยนฐานะของการปกครองท้องถิ่นได้ตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ ก็ควรคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

2. ความเป็นอิสระของท้องถิ่น (Local Autonomy) ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในที่นี้ ครอบคลุมความหมาย 4 ประการ คือ

ประการแรก เป็นความอิสระในฐานะที่เป็นส่วนย่อยหนึ่งของรัฐ มิใช่ความเป็นอิสระที่เด็ดขาดไปจากรัฐบาลกลางแต่ประการใด แต่เป็นความอิสระที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) ไม่ว่าจะการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะอยู่ภายใต้ระบบ รัฐเดี่ยว (Unitary State) หรือระบบสหพันธรัฐ (Federal State) ก็ตาม

ประการที่สอง ความเป็นอิสระนี้หมายถึง ความเป็นอิสระของหน่วยบริหาร (Corporate Autonomy) ของท้องถิ่นในการตัดสินใจดำเนินการในภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลาง โดยที่มีการแทรกแซงจากส่วนกลางน้อยที่สุด

ประการที่สาม เป็นความอิสระของประชาชนในท้องถิ่น (Civic Autonomy) ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ทั้งโดยตรงและทางอ้อม เพื่อให้มีการบริหารงานที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

ประการที่สี่ ความเป็นอิสระของท้องถิ่นต้องควบคู่ไปกับความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ด้วย เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งตามกฎหมายและตามความคาดหวังของประชาชน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) มีคำกล่าวที่ว่า “ประชาธิปไตย” คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” การปกครองของประชาชนเป็นการแสดงถึงการยอมรับหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน และแสดงออกโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางสถาบันและกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ เช่น สถาบันรัฐบาล รัฐสภา ตุลาการ การเลือกตั้ง การติดตาม ตรวจสอบ การใช้สิทธิถอดถอนในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทั้งโดยตรงและทางอ้อม การปกครองโดยประชาชนเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบประชาธิปไตย แต่การปกครองโดยประชาชนมักเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากในสังคมที่ระบบราชการมี หรือเคยชินต่อการใช้อำนาจปกครอง การแบ่งปันอำนาจกับส่วนอื่นของสังคม ไม่ว่าจะเป็ภาคเอกชน ภาคประชาชนในสังคมดังกล่าว จึงมีในขอบเขตที่จำกัดมาก โดยที่อำนาจยังรวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลางอย่างเหนียวแน่น การปกครองโดยประชาชนในรูปของการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมักเป็นไปได้เพียงรูปแบบ แต่เนื้อหาสาระของการปกครองตนเองกลับมีเพียงส่วนน้อย และในท้ายที่สุดการปกครองเพื่อประชาชน เป็นเป้าหมายสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่แทนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กระทำการต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมโดยแท้ ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. ความใกล้ชิด (Proximity) กับท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบการเมืองการปกครองระดับรากฐาน (Grass Root) ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด ทำให้รู้และเข้าใจถึงสภาพแวดล้อม สภาพปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถเข้าแก้ไขปัญหามาได้ตรงจุดและรวดเร็ว กล่าวอีกนัยหนึ่ง หน้าที่หรือกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงกระจายหน้าที่และอำนาจตัดสินใจดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) หลักความชอบธรรม (Legitimacy) หมายความว่า ผู้เข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาตามครรลองของประชาธิปไตยอันเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม

2) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย และตามความ

คาดหวังของประชาชน โดยการที่ปฏิบัติหน้าที่นั้นสามารถจะตรวจสอบได้ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ความโปร่งใส (Transparency) การปฏิบัติงานผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปอย่างเปิดเผย สามารถให้ทุกฝ่ายตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งและหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง

4) การคาดการณ์ได้ (Predictability) การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการที่ชัดเจนที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รับบริการสามารถรู้ได้และคาดการณ์ถึงบริการที่จะได้รับ ทั้งในแง่ของวิธีการ คุณภาพหรือมาตรฐานของบริการ ระยะเวลาที่จะได้รับบริการ

5) การเปิดกว้าง (Openness) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์กรที่เปิด (Open Organization) โดยที่เปิดให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมด้วยทั้งในแง่ของการรับฟังความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล

6) ยึดหลักนิติธรรม (Rule of Law) ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐ จะต้องยึดหลักของกฎหมายอันเป็นที่ยอมรับของสากล ซึ่งมุ่งรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมในการตัดสินใจมากกว่าผลประโยชน์ของกลุ่มตนหรือกลุ่มคนบางกลุ่ม หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี นอกจากจะต้องมีหลักการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องยึดหลักของประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐมีการใช้ทรัพยากร การบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ย่อมหมายความว่า

จะต้องมีการกำหนดดัชนีชี้วัด (Indicator) ผลการปฏิบัติงานขององค์กรของรัฐไว้อย่างชัดเจน และมีองค์กรที่เป็นอิสระหรือเป็นที่ยอมรับเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมิน

จากวรรณกรรมเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีกระแสแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ชุมชนในประเทศไทยเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย คือ สมาชิกของชุมชนเคารพความเป็นปัจเจกบุคคล ความคิดริเริ่ม เสรีภาพและศักดิ์ศรีของสมาชิกแต่ละคน ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นเป็นการที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสที่ปกครองและบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง สนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรงกับความต้องการของประชาชน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การปกครองในท้องถิ่นที่มอบอำนาจการจัดสินใจให้แก่สภาที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นปฏิบัติการในขอบเขตอำนาจของตนเอง และมีเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นเอง (Encyclopedia of Britannica) แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 ลักษณะ คือ (ชำนาญ ยุวบูรณ์, 2503)

1. “การกระจายอำนาจตามอาณาเขต” (Decentralization by Territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

2. “การกระจายอำนาจตามกิจการ” (Decentralization by Function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้สมแก่เทคนิคของงานนั้น (เช่น School Districts ในสหรัฐอเมริกา Highway and Transportation Committee ในประเทศอังกฤษ)

แนวทฤษฎีสมัยใหม่เห็นว่า การที่พิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจ ควรพิจารณาว่า อำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์กรปกครองเดียวหรือหลายองค์กรปกครอง ถ้ารวมอยู่ในองค์การกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายการกระจายอำนาจออกเป็น การกระจายอำนาจตามอาณาเขต และกระจายอำนาจตามกิจการ เพราะการพิจารณาว่ากระจายอำนาจหรือไม่ ควรพิจารณาว่าองค์กรนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ ในการพิจารณาความหมาย “การกระจายอำนาจ” ยังอาจพิจารณาได้ 2 รูปแบบ คือ

1. “การกระจายอำนาจการบริหาร” (Administration Decentralization) ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation) หรือการโอนอำนาจหน้าที่ (Transfer of Authority) หรือการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจให้หน่วยราชการระดับต่าง ๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสนออนุมัติ หรือขอความเป็นชอบจากหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป และอาจรวมถึงการกระจายอำนาจออกนอกระบบราชการ เช่น การให้เอกชนรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมสาธารณะบางอย่างแทนราชการ เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของหน่วยราชการ

2. “การกระจายอำนาจทางการเมือง” (Political Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนต่าง ๆ ปกครองตนเอง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการปกครองอย่างเด็ดขาดจากเดิมที่มีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองที่ส่วนกลางไปให้องค์การทางการเมืองปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ การกระจายอำนาจทางการเมืองนี้ ประชาชนในองค์การทางการเมืองปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมดูแลกิจการที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า การกระจายอำนาจทางการเมืองเป็นการยกอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น โดยลดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภูมิภาคจนถึงไม่มีหน่วยงานภูมิภาคในที่สุด

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518) หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้องค์การอื่นจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุมเท่านั้น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2526) ให้ความหมายถึงการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

1. การแบ่งอำนาจการปกครอง ที่เรียกว่า “Deconcentration” หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ภายในเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดขึ้น โดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจตัดสินใจแก้ปัญหา

ตลอดจนการริเริ่มได้ในกรอบแห่งนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้ เช่น การปกครองระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เป็นต้น

2. การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Devolution) หมายความว่า การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองนี้ มีหลักการสำคัญที่ว่าต้องเป็นการมอบอำนาจให้ทั้งอำนาจทางการเมือง (Political Deconcentration) และอำนาจในการบริหาร (Administrative) ซึ่งจะต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงของการปกครองตนเองที่ในท้องถิ่นนั้นจะได้มีสิทธิมีเสียงทางการเมืองของประชาชนต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารและการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามเจตจำนงหรือความต้องการของคนในท้องถิ่นให้มากที่สุด หลักการสำคัญของการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Devolution) ประกอบด้วย

1) ต้องให้องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้นมีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของท้องถิ่น

2) ต้องให้มีองค์กรในการบริหารหรือการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้น โดยมีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรจะต้องมีอำนาจในการดำเนินการตามข้อบัญญัติ เพื่อให้การดำเนินงานและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินั้น ๆ ได้พอสมควร

4) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอิสระหรือสิทธิในการปกครองตนเอง (Autonomy) ได้ เช่น การกำหนดนโยบาย การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่นนั้น โดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล

5) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นไปตามการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ เพื่อจัดดำเนินการในหน้าที่ของตนด้วยดีมีประสิทธิภาพ

6) ภายในการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมีอำนาจในการปกครองบังคับบัญชา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือการมีอำนาจในการจัดหาตัวบุคคลเข้ามาดำเนินการในการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

7) องค์กรนั้นจะต้องมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบภายในอาณาเขต (Territory) ที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2539) การกระจายอำนาจการปกครองเป็นมาตรการสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาท้องถิ่น การกระจายอำนาจการปกครอง จำเป็นจะต้องมีการกระจายอำนาจทางการคลังด้วยเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ดังนั้น การกระจายอำนาจการคลังจึงมีความจำเป็นแต่ไม่ใช่กระจายอำนาจทางการคลังแล้วไม่กระจายอำนาจการปกครอง ส่วนการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและการกระจายโอกาส แม้จะมีประโยชน์อย่างมากแก่การพัฒนาท้องถิ่น แต่หากไม่มีการกระจายอำนาจการปกครองและการคลัง ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพราะ “ความเจริญ” ที่คนของรัฐบาลกลางนำเข้ามานั้น ทำให้คนในท้องถิ่นกลายเป็นผู้รับ ไม่ใช่ผู้ลงมือดำเนินการเอง ทั้งอาจไม่สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนของท้องถิ่น หรืออาจมีผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเจือปนจนเกิดปัญหาอื่นตามมา เกิดการกระจุกตัวในบางท้องถิ่น หรือสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ฯลฯ

ปธาน สุวรรณมงคล (2543) การกระจายอำนาจที่ดีสู่ท้องถิ่น ควรมีวิธีดังต่อไปนี้

1. การกระจายอำนาจต้องยึดหลักความสมดุลระหว่างความเป็นอิสระของท้องถิ่นกับประเด็นประสิทธิภาพการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น
2. การกระจายอำนาจต้องเป็นไปเพื่อเพิ่มอำนาจการบริหารจัดการของท้องถิ่นพึ่งตนเองได้มากขึ้น
3. การกระจายอำนาจต้องทำให้การใช้ทรัพยากรขอท้องถิ่นและรัฐเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น
4. การกระจายอำนาจต้องเป็นไปโดยมีการตรวจสอบ จากทั้งรัฐและประชาชนในท้องถิ่น
5. การกระจายอำนาจต้องคำนึงถึงความแตกต่างของท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน
6. การกระจายอำนาจต้องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง (ส่วนภูมิภาค) และส่วนท้องถิ่น
7. การกระจายอำนาจต้องควบคู่ไปกับการส่งเสริมสมรรถนะของท้องถิ่นให้สามารถรองรับหน้าที่ที่มีการถ่ายโอนไปให้ดำเนินการ
8. การกระจายอำนาจต้องไม่เป็นการเพิ่มหน้าที่ให้ท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว แต่ต้องควบคู่ไปกับการเพิ่มอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลและการเงินให้กับท้องถิ่นด้วย
9. การกระจายอำนาจต้องมีการประเมินผลเพื่อวัดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
10. การกระจายอำนาจเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยึดหลักความเท่าเทียมกันภายใต้หลักกฎหมาย

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) ได้ให้ทัศนะถึงการกระจายอำนาจในปัจจุบันว่า แท้ที่จริงการกระจายอำนาจ คือการถ่ายโอนอำนาจ ถ่ายภาระหน้าที่ ถ่ายโอนทรัพยากร ถ่ายโอนบุคลากรจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนระดับต่าง ๆ

ภารกิจที่สำคัญของการกระจายอำนาจ คือ การสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น มิใช่การสร้างการปกครองหรือการบริหารเป็นหลัก เน้นการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบโดยตรงให้มากที่สุด มีประสิทธิภาพ และสุจริต

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) กรอบแนวคิดในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงิน การคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของตัวเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหาภาคและภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมาย
เท่าที่จำเป็น ให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการ
สาธารณะที่ดีขึ้น หรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาค
ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ
จากความหมายสามารถสรุปลักษณะสำคัญ ๆ ตามลักษณะการกระจายอำนาจได้ดังนี้
(ประยูร กาญจนดุล, 2523)

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น ท้องถิ่นนั้น
จะต้องตั้งองค์กรขึ้นมา ซึ่งต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน
ในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด จึงจัดให้มีสภาท้องถิ่นขึ้น เพื่อทำ
หน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และองค์กรนี้จะเป็นผู้เลือกคณะผู้บริหารมาดำเนินงานของท้องถิ่น
ต่อไป หรือจะให้ประชาชนเลือกตั้งโดยตรงก็ได้

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง การกระจายอำนาจนั้น ต้องกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นมี
อิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการได้เองตามสมควร แต่อิสระนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ที่กฎหมาย
กำหนด ซึ่งจะมากกว่าหรือเท่ากับอำนาจจากส่วนกลางไม่ได้ และหน่วยปกครองท้องถิ่นมิได้ถือเป็น
หน่วยภายใต้บังคับบัญชาของส่วนกลางเหมือนการปกครองส่วนภูมิภาค

4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจนั้น องค์กร
ปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร
และเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง ท้องถิ่นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ของตนเองเป็นส่วนใหญ่
หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่ที่มีได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของ
ท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

ข้อดี

1. สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีขึ้น การบริการสาธารณะบางอย่างที่
เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้ง
โดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้จัดทำย่อมจะได้ผลตามความต้องการของท้องถิ่นมาก
ยิ่งขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดี

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง ในปัจจุบันราชการส่วนกลางมีภารกิจที่เกี่ยวกับ
ผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศมากขึ้นตามลำดับ ถ้าไม่ตัดภาระบางประการที่เกี่ยวกับ
ผลประโยชน์ของแต่ละท้องถิ่นลงบ้าง ก็จะทำให้ไม่อาจจะดำเนินการได้อย่างทั่วถึง และได้ผลดีสมกับ
ความต้องการของราษฎรแต่ละท้องถิ่น เมื่อมีการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงเป็นการแบ่งเบาภาระ

3. กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อการกระจายอำนาจให้แก่
ท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้เสียในกิจการของท้องถิ่นโดยตรง และก่อให้เกิดความ

จำเป็นที่จะต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนต้องรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นมากขึ้น

ข้อเสีย

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ เพราะหากกระจายอำนาจมากเกินไปอาจจะเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครองและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งยังอาจให้เกิดการแก่งแย่งระหว่างท้องถิ่นซึ่งต่างมุ่งรักษาผลประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ท้องถิ่นอื่น

2. การเล็งเห็นผลประโยชน์ของท้องถิ่นสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือ การมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนท้องถิ่นจนลืมนึกถึงผลประโยชน์ของชาติ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้

3. ทำให้เกิดความสับสนเปลืองได้ เพราะการแย่งงบประมาณออกเป็นส่วน ๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเอง ซึ่งอาจหมุนเวียนสับเปลี่ยนได้กับท้องถิ่นอื่น รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายที่ไม่ประหยัดและควบคุมการเงินไม่ดีพอ

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) ได้ให้ทัศนะถึงการกระจายอำนาจในปัจจุบันว่า แท้ที่จริงการกระจายอำนาจ คือการถ่ายโอนอำนาจ ถ่ายภาระหน้าที่ ถ่านโอนทรัพยากร ถ่ายโอนบุคลากรจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับต่าง ๆ

จากวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งมีกระแสแนวคิดต่าง ๆ ที่นำมาใส่ไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจของรัฐบาลเป็นเพียงบางส่วนให้องค์การอื่นจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในควบคุมเท่านั้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในการดำเนินการปกครองตนเองตามระบบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 ในส่วนของภูมิภาคมีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าฉลอม ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) ขึ้น และพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เรื่องการจัดตั้งเทศบาล ปรากฏชัดเจนในธรรมนูญลักษณะปกครองนคราภิบาล พ.ศ. 2461 กำหนดให้มีการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่น “เทศบาล” ในเมืองจำลอง “คูสีตธานี” บริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเมืองทดลองการปกครองตนเองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประกาศใช้วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2461 (ศูนย์รวมข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549) มีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2476 มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิมทั้งหมด ขณะนี้มีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543

จากวิวัฒนาการรูปแบบการปกครองท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ยกเลิกการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลหมดสิ้นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2493 มาตรา 9, 10, 11 ได้กำหนดขนาดเทศบาล (การปกครองรูปแบบเทศบาล, 2549) ดังนี้

มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชน ที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป โดยประกาศกระทรวงให้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล และให้ระบุชื่อเขตเทศบาลเมืองนั้นไว้ด้วย

มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ประกาศกระทรวงให้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร และให้ระบุชื่อเขตเทศบาลนครนั้นไว้ด้วย

สภาเทศบาล ประกอบด้วย ประธานสภาเทศบาลคนหนึ่ง รองประธานสภาเทศบาลสองคน นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานในเทศบาลทั้งหมด เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปกครองตนเอง มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ชุมชน เทศบาลสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

หลักเกณฑ์การจัดตั้งท้องถิ่นเป็นเทศบาล

หลักการพิจารณาในการจัดตั้งท้องถิ่นใดเป็นเทศบาล มี 3 ประการ ได้แก่ จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น และความสำคัญทางการเมืองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดเทศบาลไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยมีหลักเกณฑ์ ได้แก่ มีรายได้จริงที่ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไป มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร และได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น การจัดตั้งเทศบาลตำบล กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

2. เทศบาลเมือง คือท้องที่ที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ไม่ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีได้เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด หากยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องมีหลักเกณฑ์คือ เป็นท้องที่ที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มีรายได้พอต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

3. เทศบาลนคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดใหญ่ ที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีรายได้พอเพียงต่อการให้บริการสาธารณะตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งเทศบาลนครกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลนครตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลหลักหก

เทศบาลตำบลหลักหก ตั้งอยู่ที่อาคารเลขที่ 99/1 หมู่ที่ 3 ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลหลักหกเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 11.7 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบางพูน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากคลองรังสิต ประยูรศักดิ์ ติดต่อกับคลองประปา บริเวณพิกัด PR 710451 ไปทางทิศตะวันออกตามแนวคลองรังสิต ฝั่งเหนือสิ้นสุดทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือตัดผ่านคลองรังสิตบริเวณพิกัด PR 735459 รวมระยะทางทิศเหนือประมาณ 3.5 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือตัดผ่านคลองรังสิต ประยูรศักดิ์ บริเวณพิกัด PR 735459 ไปทางทิศใต้ตามแนวทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ฝั่งตะวันตกถึงถนนลูกกรุงบริเวณพิกัด PR 739429 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ตัดไปทางทิศตะวันตกตามถนนลูกกรุงฝั่งเหนือมาบรรจบกับคลองเปรมประชากรฝั่งตะวันตกบริเวณพิกัด PR 737428 ไปทางทิศใต้ สิ้นสุดที่คลองเปรมประชากรตัดกับคลองบ้านใหม่บริเวณพิกัด PR 738418 รวมระยะทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 3 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับแขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากคลองเปรมประชากรตัดกับคลองบ้านใหม่ บริเวณพิกัด PR 738418 ไปทางทิศตะวันตกตามแนวคลองบ้านใหม่ฝั่งเหนือ สิ้นสุดที่คลองประปาตัดกับคลองบ้านใหม่ฝั่งเหนือ สิ้นสุดที่คลองประปาตัดกับคลองบ้านใหม่บริเวณพิกัด PR 697429 รวมระยะทางด้านทิศใต้ประมาณ 4.5 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากคลองประปาตัดกับคลองบ้านใหม่ บริเวณพิกัด P R 697416 ไปทางทิศเหนือตามแนวคลองประปาฝั่งตะวันตก สิ้นสุดที่คลองรังสิตประยูรศักดิ์ติดต่อกับคลองประปาบริเวณพิกัด 7095451 รวมระยะทางด้านทิศตะวันตกประมาณ 2.5 กิโลเมตร

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่โยการบริหารงานของเทศบาลตำบลหลักหก

การบริหารงานและแบ่งส่วนราชการของเทศบาลตำบลหลักหก ประกอบด้วย

1. สภาเทศบาลตำบลหลักหก ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง จำนวน 12 คน

2. นายกเทศมนตรีตำบลหลักหก ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและนายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน

3. ปลัดเทศบาลตำบลหลักหก เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานประจำทั่วไปของเทศบาลตำบลหลักหก แบ่งออกเป็น สำนักปลัดเทศบาล และกองต่าง ๆ ดังนี้

สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับงานราชการทั่วไปของเทศบาลตำบลหลักหก และงานที่ไม่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของส่วนราชการใด หรืองานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

กองคลัง มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการเงินการบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน การงบประมาณ งานผลประโยชน์และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองช่าง มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบงานก่อสร้าง การออกแบบควบคุมอาคารและ
สาธารณูปโภคต่าง ๆ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบด้านการรักษาความ
สะอาดของชุมชน ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข และงานอื่นที่
เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงานนโยบายและแผน การจัดทำ
งบประมาณ งานนิติการ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

กองการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบด้านการบริหาร การส่งเสริมและ
ช่วยเหลือด้านการศึกษารวมทั้งส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม

กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ด้านการสังคม
สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการและงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543) การวางแผน คือการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือก
เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถาม
ต่อไปนี้ คือจะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำ
เมื่อใด (When) จะกระทำกัน ที่ไหนบ้าง (Where) และกระทำกันอย่างไร (How)

สุรัสวดี ราชกลชัย (2546) ได้ให้ความหมายของการวางแผนคือ เป็นกิจกรรมหรือ
กระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีปฏิบัติล่วงหน้าแล้วสร้างแผนหรือวิธีการเป็น
สะพานเชื่อมปัจจุบันไปยังอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
และบรรลุความสำเร็จในที่สุด

ฮาร์โรลด์ และเฮนส์ (Harold & Heinz, 1984) กล่าวไว้ว่า การวางแผนเป็นการพิจารณาและ
กำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่าง
ปัจจุบันและอนาคต (Where we are to where we want to go) เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่
เกิดขึ้น ฉะนั้น การวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มี
รากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลพินิจ

คาส และโรเซ็นวิก (Kast & Rosenweig, 1970) การวางแผน คือ กระบวนการของการ
พิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธี
ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

แอกคอฟฟ (Ackoff, 1970) การวางแผน คือ บางสิ่งที่เราจะทำก่อนที่จะมีการกระทำขึ้น
และเป็นเรื่องของการตัดสินใจ โดยอาศัยการทำนายล่วงหน้าจากสภาพที่เราปรารถนาจะเป็น หรือ
ต้องการจะเป็นในอนาคต จะต้องอาศัยการตัดสินใจจากข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน
ของระบบการตัดสินใจ เป็นผลมาจากการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของการวางแผนดังกล่าว สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการ
ตัดสินใจในอนาคตไว้ล่วงหน้า และกำหนดปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินการว่าจะทำอะไร ที่ไหน

เมื่อไหร่ จะกระทำอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา มีการเลือกวิธีการ แนวทางในการกำหนดโครงการ กิจกรรม

ความสำคัญของการวางแผน

พะยอม วงศ์สาร (2542) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ ดังนี้

1. เป็นการลดความไม่แน่นอน และปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่เกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตาว่างไกล มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหาความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นองค์การจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวและเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น

2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์การ ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดร จึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบ (System Approach) เข้ามาใช้ในองค์การยุคปัจจุบัน

3. ให้ดำเนินการขององค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์การ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่เข้าซ้อน เพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์การที่ชัดเจน และยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์การให้มีความเหมาะสมกับลักษณะ งานมากยิ่งขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

5. ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการและงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์การที่ดำเนินอยู่

กล่าวโดยสรุปว่า ไม่มีองค์การใดที่ประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดี

ประโยชน์ของการวางแผน (Advantages of Planning)

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objectives) การวางแผนทุกครั้ง จะมีจุดมุ่งหมายปลายทางเพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความชัดเจน ก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างสะดวก และเกิดผลดี

2. ประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุประสิทธิภาพ เป็นการให้งานในฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3. ลดความไม่แน่นอน (Reduction of Uncertainty) การวางแผน ช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตลง เพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น และทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตและได้หาแนวทางป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4. เน้นเกณฑ์ในการควบคุม (Basic of Control) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น ทั้งนี้เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กัน อาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวได้ว่าแผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourages Innovation and Creativity) การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกันนั้น จะเป็นการระดมปัญญาขององค์คณะผู้ทำงานด้านการวางแผน ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์กร และยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตระหว่างคณะผู้บริหาร

6. พัฒนาแรงจูงใจ (Improves Motivation) ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานด้วย เพราะเขารู้ว่าองค์การคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนี้ การวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจ ที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7. การพัฒนาแข่งขัน (Improves Competitive Strength) การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์การมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผน หรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8. ให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกันมีการจัดประสานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์การ

ข้อจำกัดในการวางแผน

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) การวางแผนบางครั้งอาจประสบความล้มเหลว หรือขาดประสิทธิภาพขึ้นได้ ดังนั้น ข้อความต่อไปนี้จะช่วยให้นำไปพิจารณาประกอบในการวางแผน เพื่อให้การวางแผนไม่ประสบความล้มเหลว

1. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ในการวางแผน จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้น กลุ่มทำงานได้ข้อมูลที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือไม่ได้ จะทำให้การวางแผนงานนั้นเกิดการผิดพลาด ฉะนั้น ข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง

2. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก เขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้น ผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มี

ความคิดริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น จะได้สามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามแผนที่ว่าไว้อย่างเหมาะสม และเข้าใจการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง

3. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจจะทำให้การปฏิบัติการบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็ เป็นความจริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างเพียงพอแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะ เป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่า การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์สารสนเทศ และการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าการจัดการไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผนงานไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียง คิดแต่เพียงว่าเสียเวลาสิ้นเปลืองแล้ว ผลของแผนที่ออกมาดีนั้นย่อมเป็นไปได้

4. การดำเนินการภายในองค์การที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวคิดใหม่ ๆ เข้าสู่องค์การ ฉะนั้น ผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งจะนำผลดีมาสู่องค์การ

5. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน บางครั้ง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ อาจจะนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนงาน และทัศนคติเช่นนี้ จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

6. ประสิทธิภาพในการวางแผน อาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่สามารถควบคุมได้ ก็อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

หลักการพื้นฐานในการวางแผน

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) การวางแผนประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ประการด้วยกัน คือ

1. การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ (Contribution to Purpose and Objectives) ในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล

2. การวางแผนเป็นงานต้นดับแรกของกระบวนการจัดการ (Primacy of Planning) ซึ่งกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งการ (Leading) และการควบคุม (Controlling) การวางแผนเป็นงานเริ่มต้นก่อนขั้นตอนอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็น จะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับ ที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารในระดับที่แตกต่างกัน ต่างก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จ

4. ประสิทธิภาพของแผนงาน (Efficiency of Plans) ในการวางแผนนั้น ผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ลำดับขั้นกระบวนการวางแผน (Steps in Planning Process)

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) การดำเนินงานใดๆ ก็ตามควรจะมีลำดับขั้นและขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ การวางแผนก็เช่นกัน จำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการลำดับขั้นในการวางแผน ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Setting Objectives) เป็นงานอันดับแรกที่นักวางแผนจะดำเนินการ เพื่อให้รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของอนาคตที่ได้กล่าวมาแล้ว และเป็นพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ในองค์การ เพื่อให้สมาชิกในองค์การเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และมีการประสานงานกัน

2. พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการวางแผน (Developing the Planning Premises) ผู้วางแผนจะต้องกำหนดข้อตกลงต่าง ๆ ที่เป็นขอบเขตในการวางแผน เพื่อสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตได้ถูกต้อง โกล้เคียงการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นจะนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผน

3. พิจารณาข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน (Reviewing all Possible Limitations on Planning) ข้อจำกัดต่าง ๆ มักจะเกิดเสมอในการทำงานใด ๆ ถ้าผู้วางแผนได้มีการพิจารณาและคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็จะสามารถจัดข้อจำกัดต่าง ๆ ให้เหลือน้อยลง

4. พัฒนาทางเลือก (Devaluating the Alternatives) ในการวางแผน ผู้วางแผนควรได้แสวงหาทางเลือกต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางในการดำเนินการตามแผนนั้น เพราะบางครั้งการดำเนินการตามแผนหนึ่ง ๆ ไม่ใช่แนวทางปฏิบัติแนวเดียวที่จะบรรลุความสำเร็จของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลาย ๆ แนวที่สามารถไปถึงวัตถุประสงค์ของแผนนั้นได้เช่นกัน ฉะนั้น ผู้วางแผนจำเป็นต้องคิดถึงแนวทางต่าง ๆ หลายแนวมากำหนดกิจกรรมในการวางแผน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความคิดของผู้วางแผนให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่าง ๆ

5. ประเมินทางเลือก (Evaluating the Alternatives) การประเมินทางเลือกนี้ ต้องการหลังจากได้มีการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ แล้วผู้วางแผนจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของทางเลือกแต่ละแนวว่าจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน ที่ทางเลือกเหล่านี้จะทำให้องค์การดำเนินไปได้แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด (The Most Feasible Alternatives)

6. การเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ (Converting Plans into Actions) ผู้วางแผนต้องทำการเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะออกมาในรูปการกำหนดเป็นนโยบาย (Policies) ตารางการทำงาน (Schedules) และงบประมาณ (Budgets) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่กล่าวนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a Good Plan)

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2546) แผนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. แผนควรมีลักษณะชี้เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้าง หรือกล่าวทั่ว ๆ ไป การชี้เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน และโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิด ๆ นั้นน้อยมาก ฉะนั้นการ

จัดทำแผนจะต้องมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่ต้องตีความกัน ในลักษณะต่าง ๆ บางครั้ง การตีความนั้นอาจก่อให้เกิดการดำเนินการที่ผิดทิศทางไปก็เป็นได้

2. แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้ว และสิ่งที่ไม่รู้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต การจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้และสิ่งที่รู้ให้เด่นชัด จะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้และรู้ให้เห็นเด่นชัด จะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ

3. แผนควรมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งผู้วางแผนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ญาณเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

4. แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้ แผนที่นำไปใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะ การดำเนินการต่าง ๆ มักจะมีตัวแปรต่าง ๆ จำนวนมากที่มีผลกระทบต่อแผน ดังนั้น แผนที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป

5. แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการยอมรับจะนำมาซึ่งการยอมรับจะนำมาซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ

ประเภทของการวางแผน (Type of Planning)

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546)

1. จำแนกตามระดับการจัดการ

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับสูง เป็นการวางแผนในลักษณะการพิจารณาภาพรวมทั้งหมด ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ และขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำลังของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่คาดการณ์ว่าจะมีในอนาคต

1.2 การวางแผนบริหาร (Administrative Planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดกรอบและทิศทางไว้สำหรับแผนปฏิบัติการ

1.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) เป็นแผนที่ผู้บริหารระดับต้นนำแผนบริหารไปดำเนินการในภาคปฏิบัติ

2. จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

2.1 การวางแผนดำเนินการ (Standing Planning) เป็นการวางแผนที่มีลักษณะเป็นแผนถาวร บ่งบอกถึงแนวความคิด หลักการหรือแนวทางปฏิบัติในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยในองค์การหรือใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ แผนชนิดนี้จะรวมไปถึงนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎวิธีการและมาตรฐานการวางแผนใช้ประจำ มีประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างดี ที่สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงานและสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวางแผนชนิดนี้อาจมีจุดอ่อนบ้าง คือ เมื่อสภาพการณ์บางอย่างเปลี่ยนแปลงไป แผนประเภทนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในลักษณะแผนใช้เฉพาะครั้ง

2.2 การวางแผนใช้เฉพาะครั้ง (Ad hoc Single Planning) เป็นการวางแผนเพื่อปรับและเสริมการวางแผนดำเนินงานประจำปี ทั้งนี้ เนื่องจากแผนดำเนินงานประจำปีไม่อาจตอบสนองความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ แผนใช้เฉพาะครั้งจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเฉพาะการณ์ แผนประเภทนี้ใช้ครั้งเดียวแล้วจะไม่นำมาใช้อีก แผนประเภทนี้ได้แก่ แผนงาน โครงการ งบประมาณ และตารางการทำงาน แผนใช้เฉพาะครั้งมีประโยชน์ต่อองค์การทำให้ลดความเสี่ยงและเป็นการใช้เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

3. จำแนกตามระยะเวลา

3.1 การวางแผนระยะยาว (Long-Range Planning) เป็นการวางแผนที่กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 5 ปี เหมาะสมที่สุดที่สามารถคาดการณ์อนาคตได้อย่างมีเหตุผล

3.2 การวางแผนระยะปานกลาง (Medium-Range Planning) เป็นการวางแผนที่มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 ปี ถึง 5 ปี

3.3 การวางแผนระยะสั้น (Short-Range Planning) มีระยะเวลาดำเนินการไว้ระหว่าง 1 ปี ถึง 3 ปี การวางแผนระยะสั้นจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนระยะยาว องค์การจึงจะดำเนินการไปถึงจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างราบรื่น

4. จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ (Physical Planning) เป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้ง การใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาในช่วงเวลาต่าง ๆ

5. การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน แบ่งออกได้ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ (Objectives)

5.2 วิธีปฏิบัติงาน (Procedures)

5.3 มาตรฐาน (Standard)

5.4 นโยบาย (Policies)

5.5 วิธีการ (Method)

5.6 แผนงาน (Program)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจ

หน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

การวางแผนระยะสั้นและระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินการตามแผนความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายความว่าถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็น “รัฐอิสระ” แต่เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้ และยังคงอยู่ในการกำกับดูแลหรือ

ตรวจสอบโดยรัฐบาลและประชาชนอีกด้วย การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนารับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาสามปี ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนักถึงขั้นตอนและกำหนดเวลาของการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาของระดับจังหวัดและระดับอำเภอด้วย

ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

“แผนพัฒนาสามปี” หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี การจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบุมุ่งเน้นผลงาน

“แผนการดำเนินงาน” หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 3 การจัดทำแผนพัฒนา ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วเสนอคณะกรรมการการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น
4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชนท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมประเด็นหลักการพัฒนาปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

องค์กรจัดทำแผนพัฒนา

องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน ผู้แทนภาคราชการและ/หรือวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน และผู้แทนประชาชนท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนกรรมการในส่วนนี้ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน

2. ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง

4. กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

5. นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

6. แผนชุมชน ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่ดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินการ และจัดทำร่างข้อกำหนดช่วยและรายละเอียดของงานการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับคัดเลือกได้ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ คือต้องมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้

ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ครบวาระการดำรงตำแหน่ง
2. ตาย ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อประธานกรรมการที่ตนดำรงตำแหน่ง
3. คณะกรรมการที่ผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งอยู่เห็นว่าเหตุอันควร

การจัดทำแผนพัฒนา

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศการใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชน กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้อง กับปัญหา

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น แผนพัฒนาสามปี ให้จัดทำและทบทวนให้เสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี ในกรณีของเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้เมื่อมีการขยายเวลาให้แจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา

การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณาอนุมัติร่างแผนสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แผนดำเนินงาน ให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้นหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการ

การติดตามและประเมินผลแผนงาน

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับคัดเลือกอีกได้

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
3. รายงานผลและเสนอความคิดเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อ

ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น

เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย อาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามเหมาะสม

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

เดวิส เคส (Davis Keith, 1972) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin, 1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไข ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin, 1979 อ้างถึงใน อภิชัย อุ่มชะอุ่ม, 2546) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมคือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชนให้มีความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยากร ที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จอห์น เอ็ม โคเฮน และนอร์แมน ที อัฟฮอฟฟ์ (John M. Cohen and Norman T. Uphoff (Cohen & Uphoff, 1980) อ้างถึงใน พวงทอง โยธาใหญ่, 2545) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

นอกจากนั้น Uphoff ได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่า มี 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติ (Dimensions) มี 3 มิติ คือ

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องเพศ สถานภาพ ครอบครัว อาชีพ และรายได้

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจหรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ช่วยเพิ่มพลังของประชาชนหรือเป็นแค่เพียงการได้ติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

1. ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้าที่มีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็วซ้ำที่ได้รับประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพ และธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมที่ดำเนินการอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ

การปรึกษาหารือ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบเพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมหรือประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การปรึกษาหารือ

ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้นและเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบ ทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น

การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ โครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะ ในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่ การ ประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่เราพบเห็นกันบ่อย ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน

การประชุมลักษณะนี้จะต้องจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโดย เจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วมเพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบลักษณะโครงการ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถามการประชุมในระดับนี้อาจจัดในระดับที่กว้างขึ้น เพื่อรวมหลาย ๆ ชุมชนในคราวเดียวกัน ในกรณีที่มีชุมชนได้รับผลกระทบ

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ

สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องมีการจัดประชุมรับฟัง ความคิดเห็นในเชิงวิชาการโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายซักถามละให้ ความเห็นต่อโครงการ การประชุมอาจจัดในที่สาธารณะทั่วไปผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อ สาธารณะ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

4. การประชาพิจารณ์

เป็นขั้นตอนการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอ ข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ การ ประชุมและคณะกรรมการจัดการประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมี หลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน ซึ่งอาจมาจากการ ร่วมกันกำหนดขึ้นทั้งนี้รูปแบบการประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของ กฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสินในทางกฎหมาย การจัดประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป

1) การร่วมในการตัดสินใจ

เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ อาจ ดำเนินการให้ประชาชนได้รับผลกระทบ เลือกลงตัวของตนไปนั่งในคณะกรรมการใดคณะหนึ่งที่มี อำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์การที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ ประชาชนในพื้นที่ซึ่งประชาชนจะได้มีบทบาท ชี้นำการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ของคณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย

รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม

และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรได้รับ โดยในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้หลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหลายมาตราได้แก่ มาตราที่ 44 46 48 56 60 62 70 74 76 78 79 84 282 283 284 และ 290 เป็นต้น ซึ่งประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปของปัจเจกและในรูปขององค์กรและตามที่ได้ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการใช้กลไกทางกฎหมายนี้อาจจะทำให้เกิดความยึดเยื่อต่อการดำเนินโครงการหรือการยุติโครงการรวมทั้งมีภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ยุพิน ระพีพันธุ์ (2554) เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการคือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือคำชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเป็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบแบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทน

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 การกำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2557) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีผลต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกไปขอแรงผู้น้อย ผู้น้อยก็ช่วยแรง

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

พัทยา สายหู (2529) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่ในชุมชน ซึ่งความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีลักษณะของโครงการ เช่น เป็นโครงการที่ประชาชนต้องการ
2. ปัจจัยที่มีลักษณะของชาวบ้านเอง เช่น ชยันชั้นแข็ง สามัคคี มีผู้นำดี
3. ปัจจัยที่มาจากทางราชการ เช่น ถือเป็นโครงการสำคัญ มีงบประมาณเหลือเพียงพอมีเจ้าหน้าที่วิชาการสนับสนุน
4. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ เช่น การคมนาคมสะดวก วัสดุพร้อม เศรษฐกิจของหมู่บ้านไม่ฝืดเคือง

ปรัชญา เวสารัชช (2528) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนบท ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลกดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์
4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม ความรู้สึกเกรงใจไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน หรือความรู้สึกเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี

2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางสังคม

ความหมายของแรงจูงใจ

สุรางค์ เทพศิริ (2553) ได้ให้ความหมายของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจคือ การกระตุ้นหรือการเร้าหรือการสร้างพลังเพื่อผลักดันให้พนักงานเกิดความยินดีและเต็มใจจะใช้ความพยายามในการใช้ความรู้ความสามารถของเขาในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

วิรัช สงวนวงศ์วาน (2550) ได้ให้ความหมายของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจคือความเต็มใจของพนักงานที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร และเพื่อตอบสนองความต้องการของพนักงานผู้นั้นเองด้วย ดังนั้นการจูงใจในองค์กรจึงนำไปสู่ผลที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผลที่เป็นประโยชน์ต่อตัวพนักงานด้วยในเวลาเดียวกัน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า แรงจูงใจคือพลังที่มีอยู่ภายในตัวของบุคคลที่เป็นแรงขับให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือลงมือกระทำการใด ๆ ในลักษณะที่มีเป้าหมายหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แรงจูงใจเป็นตัวแทนของการแสดงพฤติกรรมนั่นเอง บุคคลและนำไปสู่การกระทำและเป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลที่กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีทิศทาง

นักวิชาการได้ทำการแบ่งทฤษฎีการจูงใจออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ด้วยกัน โดยกลุ่มแรกเป็นทฤษฎีการจูงใจที่เน้นด้านความต้องการของมนุษย์ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทฤษฎี เนื้อหาของการจูงใจ (Content Theories of Motivation) ซึ่งทฤษฎีในกลุ่มนี้จะอธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ และศึกษาว่าความต้องการแต่ละด้านจะส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจภายใต้เงื่อนไขใดเพื่อทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานได้บรรลุตามความต้องการและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนทฤษฎีในกลุ่มที่สองจะ

เป็นทฤษฎีการจูงใจที่เน้นด้านกระบวนการ (Process Theories of Motivation) ซึ่งจะสนใจขั้นตอนที่บุคคลตัดสินใจแสดงพฤติกรรมออกมาโดยศึกษาว่าเมื่อบุคคลเกิดความต้องการแล้ว กระบวนการที่จะทำให้บุคคลนั้นเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดเป็นเช่นใด

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของภาวะผู้นำ

อาบราฮัม และซาลีนิค (Abraham & Zaleznik, 1989) กล่าวว่าผู้นำกับผู้บริหารเป็นคนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของแรงจูงใจ ประวัติส่วนตัว การคิดและการกระทำผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะใช้ความไม่เป็นส่วนตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในขณะที่ผู้นำจะใช้ทัศนคติที่เป็นส่วนตัวในการบรรลุ ผู้บริหารจะมองว่าเป็นกระบวนการที่รวมเอาคนและความคิดเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และการตัดสินใจ ส่วนผู้นำจะอยู่ในสถานะที่เสี่ยงมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีโอกาสและมีรางวัล ผู้บริหารชอบที่จะทำงานกับคนอื่นและมักจะหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่โดดเดี่ยว เพราะทำให้เกิดความวิตกกังวล ส่วนผู้นำจะเกี่ยวข้องกับความคิดและเกี่ยวเนื่องกับคนในลักษณะที่เป็นการหยั่งรู้และมีความเด็ดขาด

จอห์น คอตเตอร์ (John Kotter, 1996) กล่าวว่า การบริหารคือการจัดการกับความสลับซับซ้อน การบริหารที่ดีนำมาซึ่งความเป็นระเบียบและความคงเส้นคงวา โดยมีการวางแผน การออกแบบโครงสร้างองค์การและติดตามผลงานเปรียบเทียบกับแผน แต่ผู้นำจะจัดการกับความเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะกำหนดทิศทางโดยพัฒนาวิสัยทัศน์เกี่ยวกับอนาคต และจัดคนโดยมีการสื่อสารวิสัยทัศน์และคลี่ใจให้คนชนะอุปสรรคต่าง ๆ

ลิเคิร์ต (Likert) (อรุณ รักรธรรม, 2540) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการซึ่งผู้นำจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความคาดหวังค่านิยมและความสามารถในการติดต่อ พบปะเจรจากับบุคคลที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นเพื่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ผู้นำจะต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรมจะไม่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประสบปัญหา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้นำเป็นผู้สนับสนุนความสามารถของเขา

สมเดช สีแสง (2542) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถที่จะทำให้บุคคลอื่นยอมทำตามด้วยความเต็มใจ มักจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำมุ่งเฉพาะที่พฤติกรรมของผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นเสมือนเครื่องมือในการบริหารของผู้นำ เป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นได้ทุกคน นั่นก็คือการสร้างศรัทธาบาร์มีให้เกิดขึ้นในตัวเอง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของการเป็นภาวะผู้นำที่จะต้องเป็นกระบวนการใช้อิทธิพลและศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ (Perception) หมายถึง วิธีการหลากหลายวิธีที่คนตีความหมายสิ่งที่อยู่ภายนอกและเขาจะมีปฏิกิริยาอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้ของเขา การรับรู้เป็นเรื่องสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมองค์การ เพราะพฤติกรรมของคนอยู่บนพื้นฐานของการรับรู้ว่าคุณเป็นจริงคืออะไร ไม่ใช่ความเป็นจริงโดยตัวของมันเอง ดังนั้นโลกที่เรารับรู้จะเป็นโลกที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเรา

กระบวนการรับรู้ (The Perception Process) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลรับรู้ จัดระเบียบและตีความข้อมูลจากสภาพแวดล้อมเป็นรูปแบบของความประทับใจเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น

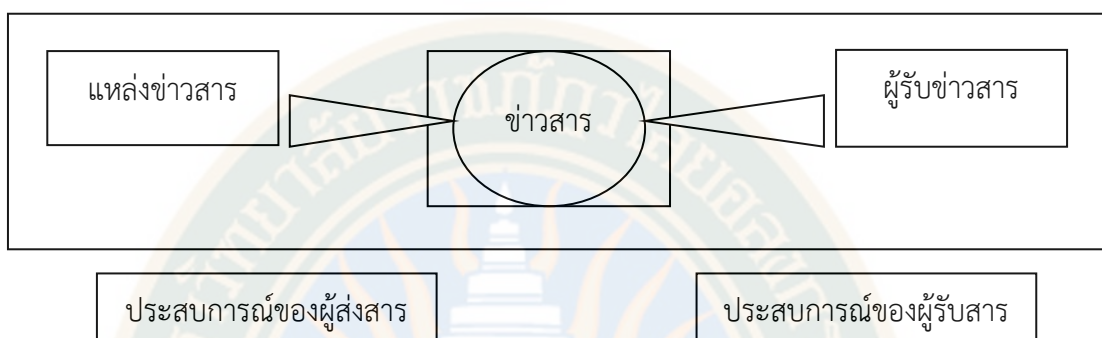
ได้แก่ ความรู้สึกส่วนตัวเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาโดยวิธีการนี้ กระบวนการรับรู้ก็จะนำไปสู่การตัดสินใจ

ภาพที่ 2.1 กระบวนการรับรู้ก็จะนำไปสู่การตัดสินใจ

จากรูปแสดงการรับรู้และการสื่อสาร เป็นการรับรู้ซึ่งมีบทบาทในฐานะเป็นตัวกรองกรองข้อมูลซึ่งมีผลกระทบต่อการสื่อสาร การตัดสินใจและการปฏิบัติการ กระบวนการรับรู้ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ค่านิยม ลักษณะบุคคลที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์ด้วย

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความเข้าใจระหว่างผู้ส่งและผู้รับ ซึ่งอาจมีมากกว่าหนึ่งคนและการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อผู้ส่งและผู้รับมีความเข้าใจในข่าวสารกันรวมทั้งแลกเปลี่ยนความเข้าใจซึ่งกันและกันด้วย

ภาพที่ 2.2 แสดงกระบวนการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

ข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 “มาตรา 4 ข้อมูลข่าวสาร หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่าน วิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้”

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายรองรับ “สิทธิได้รู้” ของประชาชน โดยกำหนดสิทธิข้อมูลข่าวสารของราชการ และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อรองรับและคุ้มครองสิทธิของประชาชนไปพร้อมกัน โดยมีแนวคิดหลักการเพื่อ

1. ให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ โดยกำหนดข้อยกเว้นให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างโปร่งใส อันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย

2. รองรับสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานรัฐ ได้แก่

- สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
- สิทธิในการตรวจสอบข้อมูล
- สิทธิในการขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการนอกจากข้อมูลที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

หรือจัดไว้ให้ประชาชนได้ตรวจสอบ

- สิทธิในการขอรับสำเนาหรือขอให้รับรองสำเนาถูกต้อง
- สิทธิในการขอดูหรือแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนจากหน่วยงานของรัฐ
- สิทธิการคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน

ภายในเวลาที่กำหนด

- สิทธิในการร้องเรียน

- สิทธิในการอุทธรณ์

3. ข้อมูลข่าวสารของราชการเกือบทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ จะต้องสามารถเปิดเผยได้ ภายใต้หลักการที่ว่า “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” โดยยกเว้นจะมีได้เฉพาะในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดว่าไม่ต้องเปิดเผยเท่านั้น

ความรู้ความเข้าใจของประชาชน

การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะค่อนข้างถาวรที่เกิดขึ้นได้บ่อยในพฤติกรรมเฉพาะบุคคล ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นชั่วคราวก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีการฝึกพัฒนาหรือกำหนดสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผลของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นการเพิ่มพูนหรือเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพของบุคคลและปรากฏให้เห็นเป็นระยะเวลาานานพอสมควรหรือมีความคงทนถาวร เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะ ด้านทัศนคติและด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นต้น

แนวทางการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบการกระทำ (Operant Learning) เป็นการเรียนรู้ของการสร้างเงื่อนไขการกระทำของผู้เรียนรู้ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมอันเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการหรือหลีกเลี่ยงที่ตนเองไม่ต้องการ เรียกว่าเป็นพฤติกรรมแบบการกระทำอันเป็นพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้หรือจงใจกระทำ ถ้าได้รับประโยชน์จากผลที่จะตามมาหลังจากการแสดงพฤติกรรมอันนั้นแล้ว และมีความเป็นไปได้มากที่บุคคลนั้น ๆ จะทำพฤติกรรมแบบนั้นซ้ำขึ้นอีก หรือถ้าได้รับโทษจากผลที่ตามมาหลังจากการแสดงพฤติกรรมอันนั้นก็จะลดการแสดงพฤติกรรมแบบนั้นไปเลย

การเรียนรู้แบบความรู้สึภายใน (Cognitive Learning) เป็นการเรียนรู้ของการสร้างเงื่อนไขจากความรู้สึภายในของผู้เรียนรู้ โดยมีสมมติฐานว่าคนมีความสามารถที่สูงเพื่อกระทำการให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเมื่อมีสิ่งดึงดูดความสนใจและจะเลือกแสดงพฤติกรรมที่จะทำให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายในระยะยาวได้

ความรู้ความเข้าใจของประชาชน คือ ประชาชนสามารถเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีขึ้นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน

ความรู้ความเข้าใจของประชาชน คือ ประชาชนสามารถเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีขึ้นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ค้นปัญหา และสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิบูลย์ ตรีถัน (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “การวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” พบว่า เงื่อนไขและข้อจำกัดที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการศึกษาองค์กรและกลไกของชุมชนที่สามารถมีบทบาทเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน โดยมีเหตุผล ดังนี้

1. กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มี 5 ขั้นตอน คือ การชี้วัดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนพัฒนา การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล กลุ่มที่เข้าร่วมทุกกระบวนการได้เรียนรู้กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามสภาพปัญหา และความต้องการของตน โดยตนเองเป็นผู้กำหนด

2. กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมที่ชุมชนเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ และควบคุม มีความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชนได้

3. เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ โอกาสและอำนาจของประชาชนในการที่จะกำหนดแนวทาง และการดำเนินการแก้ปัญหาของตนเอง

4. ข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน คือ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนจากนักพัฒนาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าใจ แนวคิดการทำงานร่วมกับชุมชนแบบมีส่วนร่วมในลักษณะที่ให้โอกาสและให้อำนาจแก่ชุมชนในการตัดสินใจ และอำนาจในการควบคุมการดำเนินงานพัฒนาของตน

อลงกรณ์ ปราบไพรี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม : กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาปรากฏว่า แผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ โดยสามารถสรุปเหตุผลได้ ดังนี้

1. สมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่ เห็นว่าประชาคมคือองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการดำเนินงานโดยยึดถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย

2. แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนความต้องการของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยส่วนราชการ

3. ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การดำเนินงานของการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลอีกหลายแห่งที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังปฏิบัติและให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีน้อย ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบที่กำหนด จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนต่อไป ซึ่งหากท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตามรูปแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดนั้น จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

รู้จักการวางแผนการพัฒนาชุมชนในลักษณะประสานงานกับแผนระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับชาติ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะทำให้การจัดทำแผนพัฒนาระดับประเทศเข้มแข็งขึ้นเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการไม่มีปัจจัยเพียงตัวเดียวโดด ๆ ที่มีความสำคัญในการกำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชน

นริศ ขำนุรักษ์ (2538) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ สำหรับความต้องการมีส่วนร่วม ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลมากที่สุด และจากการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วม พบว่า เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่ม สังคม การฝึกอบรม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วม และการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

บรรเจิด อนุเวช (2543) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมและความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ในทุกกิจกรรม โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นไปเลือกตั้ง ร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น แจ้งความต้องการและให้ข้อคิดเห็นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกต้อง ภูมิหลังของประชาชนด้าน เพศ การศึกษา รายได้ ภูมิฐานะ และการรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นในเรื่องอายุ

แพทยา แก้วพวง (2533) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านได้แก่ การมีระดับการศึกษาสูง การมีฐานะการดำรงชีพสูง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก

เยาวลักษณ์ สะอาดโฉม (2540) ศึกษาเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง และอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาในการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารการพัฒนา ส่วนข้อมูล กิจกรรมการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมค่อนข้างสูง ในด้านการมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาและการมีส่วนร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา และวางแผน การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

วรพจน์ ประชิตวัตติ (2541) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ เช่น การเข้าไปตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การรับรู้ถึงแผนงานและการใช้จ่ายในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

พบว่าในภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ ระดับรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

สุจินต์ ดาววีระกุล (2527) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2527” พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมมากที่สุด และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญกับหมู่บ้าน การกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ความต้องการเกียรติ และการได้รับการชักชวนจากกรรมการหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน นายอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ

GRAD VRU

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 7 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 20,181 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ด้วยวิธีการคำนวณจากสูตร Taro Yamane ณ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 โดยนำจำนวนประชากรทั้ง 7 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 20,181 คน แล้วแทนค่าในสูตรจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

ลำดับที่	ประชากรหมู่บ้านที่ศึกษา	จำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลหลักหก (คน)
1	ประชากร หมู่ที่ 1	5,920
2	ประชากร หมู่ที่ 2	2,034
3	ประชากร หมู่ที่ 3	2,140
4	ประชากร หมู่ที่ 4	1,390
5	ประชากร หมู่ที่ 5	2,722
6	ประชากร หมู่ที่ 6	1,793
7	ประชากร หมู่ที่ 7	4,182
	รวม	20,181

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

จากตาราง นำมาคำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + (e^2 N)}$$

โดยที่ n คือ ขนาดของตัวอย่าง
N คือ ขนาดของประชากร
e คือ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่าสูตร } n &= \frac{20,181}{1 + (0.0025 \times 20,181)} \\
 &= \frac{20,181}{51.45} \\
 &= 393
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด 393 คน

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ชุมชน หมู่ที่ 1	5,920	115
2	ชุมชน หมู่ที่ 2	2,035	40
3	ชุมชน หมู่ที่ 3	2,140	42
4	ชุมชน หมู่ที่ 4	1,390	27
5	ชุมชน หมู่ที่ 5	2,722	53
6	ชุมชน หมู่ที่ 6	1,793	35
7	ชุมชน หมู่ที่ 7	4,1182	81
รวม		20,181	393

จากตารางที่ 3.2 เป็นการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน จาก 7 หมู่บ้าน ผู้ศึกษาคัดเลือกจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ตำบลหลักหก โดยเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลหลักหกแต่ละหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บแบบง่าย หรือแบบสะดวก โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนที่คำนวณได้ รวมทั้งหมด 393 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้จัดเก็บด้วยตนเองเพื่อรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close Ended) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม และการเมืองในท้องถิ่นเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Liker Scale) 5 ตัวเลือก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Liker Scale) 5 ตัวเลือก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Liker Scale) 5 ตัวเลือก

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Liker Scale) 5 ตัวเลือก

ส่วนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Liker Scale) 5 ตัวเลือก

ส่วนที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Documentary) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเอกสารทางราชการและเอกสารจากแหล่งความรู้ทั่วไป เช่น

1.1 หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ

1.2 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Survey Research) โดยการศึกษาเชิงสำรวจเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นโดยการออกสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรเป้าหมายในเขตพื้นที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาสามปี

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 393 ชุด นำมาลงรหัสประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จทางสถิติ SPSS สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการพิสูจน์สมมติฐาน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก โดยใช้คำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือก 5 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับการรับรู้	การให้คะแนน
การรับรู้มากที่สุด	1 คะแนน
การรับรู้น้อย	2 คะแนน
การรับรู้ปานกลาง	3 คะแนน
การรับรู้มาก	4 คะแนน

การรับรู้มากที่สุด 5 คะแนน

สำหรับการกำหนดระดับการแปรผล โดยคิดจากการหาค่าพิสัย มีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปรผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.00 – 1.80	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.81 – 2.60	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย
คะแนนเฉลี่ยช่วง	2.61 – 3.40	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยช่วง	3.41 – 4.20	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก
คะแนนเฉลี่ยช่วง	4.21 – 5.00	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

3. ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก โดยใช้คำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือก 5 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับการรับรู้	การให้คะแนน
การรับรู้ต่ำที่สุด	1 คะแนน
การรับรู้ต่ำ	2 คะแนน
การรับรู้ปานกลาง	3 คะแนน
การรับรู้มาก	4 คะแนน
การรับรู้มากที่สุด	5 คะแนน

สำหรับการกำหนดระดับการแปรผล โดยคิดจากการหาค่าพิสัย มีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปรผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.00 – 1.80	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.81 – 2.60	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย
คะแนนเฉลี่ยช่วง	2.61 – 3.40	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยช่วง	3.41 – 4.20	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก
คะแนนเฉลี่ยช่วง	4.21 – 5.00	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดแผนพัฒนาสามปีของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือน้อยที่สุด

น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือก 5 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับการรับรู้	การให้คะแนน
การรับรู้ที่น้อยที่สุด	1 คะแนน
การรับรู้ที่น้อย	2 คะแนน
การรับรู้ปานกลาง	3 คะแนน
การรับรู้มาก	4 คะแนน
การรับรู้มากที่สุด	5 คะแนน

สำหรับการกำหนดระดับการแปรผล โดยคิดจากการหาค่าพิสัย มีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปรผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.00 – 1.80	มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.81 – 2.60	มีความรู้ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ยช่วง	2.61 – 3.40	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยช่วง	3.41 – 4.20	มีความรู้ความเข้าใจมาก
คะแนนเฉลี่ยช่วง	4.21 – 5.00	มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

5. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก โดยใช้คำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือก 5 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับการรับรู้	การให้คะแนน
การรับรู้ที่น้อยที่สุด	1 คะแนน
การรับรู้ที่น้อย	2 คะแนน
การรับรู้ปานกลาง	3 คะแนน
การรับรู้มาก	4 คะแนน
การรับรู้มากที่สุด	5 คะแนน

สำหรับการกำหนดระดับการแปรผล โดยคิดจากการหาค่าพิสัย มีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปรผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.00 – 1.80	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.81 – 2.60	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	2.61 – 3.40	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยช่วง	3.41 – 4.20	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก
คะแนนเฉลี่ยช่วง	4.21 – 5.00	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก นำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้คำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือกทั้ง 5 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับความคิดเห็น	การให้คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
มาก	4 คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปรผลการวัดระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.00 – 1.80	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยช่วง	1.81 – 2.60	การมีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ยช่วง	2.61 – 3.40	การมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยช่วง	3.41 – 4.20	การมีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ยช่วง	4.21 – 5.00	การมีส่วนร่วมมากที่สุด

นอกจากนี้ ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก โดยใช้ค่าสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญคือ 0.01

7. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

GRAD VRU

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอ ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- 4.4 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ
- 4.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ จากกลุ่มตัวอย่าง 393 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืน 393 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

(n = 393)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	160	40.7
หญิง	233	59.3
รวม	393	100

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 และเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7

ตารางที่ 4.2 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

(n = 393)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	18	4.6
20-30 ปี	69	17.6
31- 40 ปี	110	28.0
41-50 ปี	97	24.6
50 ปีขึ้นไป	99	25.2
รวม	393	100

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 อายุ 41-50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 อายุ 20-30 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

ตารางที่ 4.3 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

(n = 393)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	192	48.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	123	31.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	43	10.9
อนุปริญญา	12	3.1
ปริญญาตรี	20	5.1
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
รวม	393	100

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 คน รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ระดับปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 4.4 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

(n = 393)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	91	23.2
รับจ้างทั่วไป	181	46.0
ลูกจ้างส่วนราชการ	4	1.0
ธุรกิจส่วนตัว	69	17.6
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	3.3
อื่น ๆ	35	8.9
รวม	393	100

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 คน รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และอาชีพลูกจ้างส่วนราชการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 4.5 จำนวน และค่าร้อยละของปัจจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

(n = 393)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	45	11.5
ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท	199	50.6
ตั้งแต่ 10,001 – 15,000 บาท	74	18.9
ตั้งแต่ 15,001 – 20,000 บาท	43	10.9
ตั้งแต่ 20,001 – 25,000 บาท	21	5.3
ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป	11	2.8
รวม	393	100

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 คน รองลงมาคือ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 มีรายได้ตั้งแต่ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และมีรายได้ตั้งแต่ 25,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย

1. การวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับแรงจูงใจของประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายข้อ

(n = 393)

แรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. เทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่ม เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น	2.90	0.846	ปานกลาง
2. เทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านการศึกษาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น	2.89	0.875	ปานกลาง
3. เทศบาลได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลหรือจัดทำประกาศเกียรติคุณให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาล	2.94	0.873	ปานกลาง
รวม	2.91	0.807	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้วแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.807 เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า เทศบาลได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลหรือจัดทำประกาศเกียรติคุณให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 2.94 รองลงมาคือ เทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.90 และเทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านการศึกษาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.89 ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านเคยร่วมประชุมการจัดทำแผนทุกครั้ง	3.13	0.105	ปานกลาง
2. ท่านเคยเข้าร่วมในการจัดทำแผน วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น	3.31	0.972	ปานกลาง
3. ท่านเคยเข้าร่วมพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา	3.37	0.939	ปานกลาง
4. ท่านเคยเข้าร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	3.47	0.903	มาก
5. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านขบวนการดำเนินงาน ผลดำเนินงาน เพื่อบรรจุกิจกรรมลงไปแผนของเทศบาล	3.50	0.918	มาก
6. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการของเทศบาลทุกปี	3.50	0.912	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ	3.38	0.948	ปานกลาง
รวม	3.38	0.848	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .848 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ท่านเคยมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านขบวนการดำเนินงาน ผลดำเนินงาน เพื่อบรรจุกิจกรรมลงไปแผนของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมา คือ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการของเทศบาลทุกปี มีค่าเฉลี่ย 3.50 และท่านเคยเข้าร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.47 ตามลำดับ

3. การวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายข้อ (n = 393)

ความรู้ความเข้าใจของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1. ท่านเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดประชุมประชาคมของเทศบาล	3.06	0.868	ปานกลาง
2. ท่านเคยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	3.37	0.923	ปานกลาง
3. ท่านได้รับรู้ข่าวสารในการจัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลมากน้อยเพียงใด	3.27	0.941	ปานกลาง
4. ท่านได้รับรู้ข้อมูลแผนงานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของเทศบาล	3.35	0.941	ปานกลาง
5. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล	3.35	0.939	ปานกลาง
รวม	3.28	0.814	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.814 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.37 รองลงมาคือ ท่านได้รับรู้ข้อมูลแผนงานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.35 และ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล พบว่า ส่วนใหญ่ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก มีค่าเฉลี่ย 3.35

4. การวัดด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
1. ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำแผนพัฒนาสามปี จากเทศบาลตำบลหลักหกกว่าประชาชนในชุมชนจะต้องเข้าร่วมเสนอปัญหาพร้อมหาสาเหตุ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามากน้อยเพียงใด	3.04	0.893	ปานกลาง
2. ท่านเคยได้ร่วมเสนอแผนงาน /โครงการ และกิจกรรมในการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลมากน้อยเพียงใด	3.36	0.896	ปานกลาง
3. เทศบาลแจ้งให้ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมในชุมชน เพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอแผนงาน/โครงการและ กิจกรรม และปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.12	0.850	ปานกลาง
4. เทศบาลตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอแผนงาน /โครงการ และกิจกรรมของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.07	0.926	ปานกลาง
5. โครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหลักหก ดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อท่าน และประชาชนในชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่มากน้อยเพียงใด	3.08	0.934	ปานกลาง
รวม	3.14	0.789	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การวัดด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.789 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการ และกิจกรรมในการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.36 รองลงมาคือ เทศบาลแจ้งให้ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมในชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอแผนงาน/โครงการ กิจกรรม และปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.12 และ โครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหลักหกดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อท่าน และประชาชนในชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.08 ตามลำดับ

ด้านที่ 2 การวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
1. ท่านได้นำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เสนอต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่	3.40	0.887	ปานกลาง
2. ท่านเคยร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่	3.42	0.860	มาก
3. ท่านเคยร่วมกับเทศบาลในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการต่าง ๆ หรือไม่	3.44	0.803	มาก
รวม	3.42	0.783	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.783 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยร่วมกับเทศบาลในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการต่างๆ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.44 รองลงมาคือ ท่านเคยร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.42 และท่านได้นำแผนงาน/โครงการต่างๆเสนอต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ
1. ท่านเคยให้ความร่วมมือสนับสนุนเมื่อเทศบาลนำแผนพัฒนาสามปีไปดำเนินการหรือไม่	3.41	0.894	มาก
2. ท่านเคยแสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมหรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล หรือไม่	3.50	0.843	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

(n = 393)

การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ
3. ท่านเคยเข้าร่วมกับทางเทศบาลในการนำแผนงาน/โครงการและกิจกรรมการพัฒนาที่เทศบาลจัดให้มีขึ้นในชุมชนไปดำเนินการ หรือไม่	3.41	0.865	มาก
รวม	3.44	0.778	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.778 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยแสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมหรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการตามแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาคือ ท่านเคยให้ความร่วมมือสนับสนุนเมื่อเทศบาลนำแผน พัฒนาสามปีไปดำเนินการหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.41 และท่านเคยเข้าร่วมกับทางเทศบาลในการนำแผนงาน/โครงการและกิจกรรมการพัฒนาที่เทศบาลจัดให้มีขึ้นในชุมชนไปดำเนินการ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
1. บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการและกิจกรรมหรือไม่	3.26	0.935	ปานกลาง
2. โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการ ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรงหรือไม่	3.24	0.906	ปานกลาง
3. บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามระดับความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา หรือไม่	3.28	0.922	ปานกลาง
รวม	3.26	0.833	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.833 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.28 รองลงมาคือ บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการและกิจกรรม หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.26 และ โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการ ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำแนกรายข้อ

(n = 393)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
1. ท่านเคยเข้าร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล หรือไม่	3.52	0.839	มาก
2. ท่านเคยร่วมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาที่เทศบาลดำเนินการ เช่น การจัดจ้างก่อสร้าง การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ หรือไม่	3.57	0.910	มาก
3. ท่านเคยสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น	3.61	0.866	มาก
รวม	3.57	0.809	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมแล้ว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.809 เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ท่านเคยสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมาคือ ท่านเคยร่วมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาที่เทศบาลดำเนินการ เช่น การจัดจ้างก่อสร้าง การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.57 และท่านเคยเข้าร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. ท่านคิดว่าการแก้ไขปัญหาของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นหรือไม่ เพราะ

โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องดูแลและรับผิดชอบปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนในเขตพื้นที่ที่หน่วยงานท้องถิ่นแห่งนั้นดูแลเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหา และจัดให้บริการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามบทบาทหน้าที่ที่จัดตั้งขึ้น

2. ท่านคิดว่าการที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพราะ

โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก เพราะประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาล ไม่เกี่ยวข้องกับตน และเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์หรือการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของตนที่มีต่อการกำหนดแผนหรือจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. ท่านคิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาด้านอื่น ๆ อาทิ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพราะ

โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในลำดับต้น ๆ เนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวกับความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัญหาและความเดือดร้อนที่ประชาชนรับรู้ และได้รับผลกระทบโดยตรง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านดังกล่าวเป็นสำคัญ

4.4 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์ กำหนดไว้จำนวน 10 ตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์เก็บข้อมูลได้ จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 โดยได้สรุปผลการศึกษาได้ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล

โดยการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลหลักหก รองนายกเทศมนตรีตำบลหลักหก จำนวน 2 คน ประธานสภาเทศบาลตำบลหลักหก รองประธานสภาเทศบาลตำบลหลักหก ปลัดเทศบาลตำบลหลักหก รองปลัดเทศบาล

ตำบลหลักหก จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สังกัดกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 2 คน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในประเด็นคำถาม ดังนี้

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สรุป: ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหลักหกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ความต้องการที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือสิ่งของที่ทางเทศบาลตำบลหลักหกจัดมอบให้ในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของทางเทศบาลแต่ละครั้งที่จัดขึ้น

2. สิ่งที่ประชาชนได้รับจากการจัดกิจกรรม/โครงการของเทศบาล ที่เป็นการยกย่องหรือตอบแทนให้แก่ประชาชนที่ร่วมกิจกรรมกับเทศบาลตำบลหลักหก เช่น ใบประกาศเกียรติคุณ เอกสารรับรองต่าง ๆ

3. การได้รับการตอบสนองความต้องการตามนโยบายของทางเทศบาล โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านการศึกษาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุม

4. ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลได้เสนอความต้องการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

5. ความต้องการของประชาชนที่อยากให้ชุมชน/ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. ท่านคิดว่าผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทมากน้อยเพียงใด ต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สรุป: บทบาทของผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

1. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านขบวนการดำเนินงานผลดำเนินงาน เพื่อบรรจุกิจกรรมลงไปแผนของเทศบาล

2. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเป็นสื่อการระหว่างเทศบาลกับประชาชนในชุมชนที่จะชี้แจง ให้ความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นอย่างดี

3. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น จะเข้าร่วมในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล เช่น การมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดปัญหาความต้องการ การร่วมจัดทำ มีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการของเทศบาลทุกปี และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ

3. ท่านคิดว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สรุป: ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลต่อการดำเนินงานของเทศบาลอย่างยิ่ง เมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผน ก็จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลที่ตรงตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น

2. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลต่อการดำเนินงานของเทศบาลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล และร่วมสะท้อนปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลแผนงานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของเทศบาลได้เป็นอย่างดี

4. ท่านคิดว่าประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอหรือไม่ ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สรุป: ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอหรือไม่ ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. การให้ข้อมูลข่าวสารในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเพียงพอ ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหลักหกได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการ และเทศบาลได้จัดกิจกรรมในการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเป็นอย่างดี

2. ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลได้มีการแจ้ง ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประชุมประชาคมในชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอแผนงาน/โครงการ และกิจกรรม และปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนทุกครั้ง

3. ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอ โดยชี้วัดได้จากการที่ประชาชนในตำบลหลักหกเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหลักหกจัดขึ้น หรือดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

5. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคใด ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สรุป: ปัญหาและอุปสรรคใด ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. ปัญหาความแตกต่างของประชากรในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก เนื่องจาก พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก เป็นลักษณะสังคมเมืองกึ่งชนบท และมีประชากรแฝงอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหกมีความแตกต่างกัน ความต้องการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย และต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาอย่างรอบคอบ

2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการภายใต้กฎหมายที่กำหนด เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลหลักหก โดยส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านจัดสรร บริหารจัดการโดยเป็นนิติบุคคล ส่งผลให้ปัญหา

หรือความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมายที่เทศบาลตำบลหลักหกถือปฏิบัติ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ มีข้อจำกัด และขัดต่อระเบียบ ส่งผลให้เทศบาลตำบลหลักหกต้องถูกตรวจสอบและถูกทักท้วงการดำเนินงานจากหน่วยตรวจ เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) สำนักงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ฯลฯ

4.5 ทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน มีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

(n = 393)

ด้าน แรงจูงใจที่มี ผลต่อการมี ส่วนร่วม ของ ประชาชน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี									
	การมีส่วนร่วม ในการ ตัดสินใจ		การมีส่วนร่วม ในการไป ปฏิบัติ/ ดำเนินการ		การมีส่วน ร่วมในการรับ ผลประโยชน์		การมีส่วนร่วม ในการ ประเมินผล		ภาพรวม	
	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.
	0.66**	0.00	0.62**	0.00	0.62**	0.00	0.56**	0.00	0.69**	0.00

**หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่าระดับปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกโดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.69$, $Sig. = 0.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.66$, $Sig. = 0.00$, $r = 0.62$, $Sig. = 0.00$, $r = 0.62$, $Sig. = 0.00$, $r = 0.56$, $Sig. = 0.00$) ตามลำดับ

สมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

(n = 393)

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี									
	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ		การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		ภาพรวม	
	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.
	0.78**	0.00	0.80**	0.00	0.65**	0.00	0.78**	0.00	0.84**	0.00

**หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่าระดับปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.84$, Sig. = 0.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.78$, Sig. = 0.00, $r = 0.80$, Sig. = 0.00, $r = 0.65$, Sig. = 0.00, $r = 0.78$, Sig. = 0.00) ตามลำดับ

สมมติฐานข้อ 3 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

(n = 393)

ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี									
	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ		การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		ภาพรวม	
	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.
	0.74**	0.00	0.79**	0.00	0.72**	0.00	0.68**	0.00	0.82**	0.00

**หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่าระดับปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกโดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.82$, Sig. = 0.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.74$, Sig. = 0.00, $r = 0.79$, Sig. = 0.00, $r = 0.72$, Sig. = 0.00, $r = 0.68$, Sig. = 0.00) ตามลำดับ

สมมติฐานข้อ 4 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

(n = 393)

ด้านการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสารของ ประชาชนใน การจัดทำ แผนพัฒนา สามปี	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี									
	การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ		การมีส่วนร่วมใน การไปปฏิบัติ/ ดำเนินการ		การมีส่วนร่วม ในการรับ ผลประโยชน์		การมีส่วนร่วม ในการ ประเมินผล		ภาพรวม	
	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.	(r)	Sig.
	0.70**	0.00	0.73**	0.00	0.73**	0.00	0.62**	0.00	0.78**	0.00

**หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.17 แสดงว่าระดับปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกโดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.78$, Sig. = 0.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.70$, Sig. = 0.00, $r = 0.73$, Sig. = 0.00, $r = 0.62$, Sig. = 0.00, $r = 0.78$, Sig. = 0.00) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษาวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 393 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ และได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) เท่ากับ 0.9859 การเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 393 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาได้ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.3 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 28.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48.8 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 46.0 และมีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 50.6 ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ด้านการวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก (\bar{X} = 2.91) ด้านการวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก (\bar{X} = 3.38) ด้านการวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก (\bar{X} = 3.28) และด้านการวัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก (\bar{X} = 3.14)

1.1 ด้านการวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก พบว่า แรงจูงใจของประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.807 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เทศบาลได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลหรือจัดทำประกาศเกียรติคุณให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 2.94 รองลงมาคือเทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นนวัตกรรมของ เช่น เครื่องอุปโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.90 และเทศบาลได้จัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขโรค งานด้านการศาสนาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.89 ตามลำดับ

1.2 ด้านการวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.848 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านขบวนการดำเนินงานผลดำเนินงาน เพื่อบรรจุกิจกรรมลงไปในแผนของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมา คือ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการของเทศบาลทุกปี มีค่าเฉลี่ย 3.50 และท่านเคยเข้าร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.47 ตามลำดับ

1.3 ด้านการวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.814 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยมีโอกาสดูความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.37 รองลงมาคือท่านได้รับรู้ข้อมูลแผนงานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 3.35 และ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล พบว่า ส่วนใหญ่ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก มีค่าเฉลี่ย 3.35

1.4 ด้านการวัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.789 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยได้ร่วมเสนอแผนงาน /โครงการ และกิจกรรมในการจัดประชุม เพื่อรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.36 รองลงมาคือ เทศบาลแจ้งให้ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมในชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอ แผนงาน/โครงการ และกิจกรรม และปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.12 และ โครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหลักหกดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อท่าน และประชาชนในชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ย 3.08 ตามลำดับ

ด้านที่ 2 การวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาล ตำบลหลักหก ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.42$) ด้านการมีส่วนร่วมในการ นำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.44$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26$) และด้านการมี ส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X} = 3.57$)

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.783 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยร่วมกับ เทศบาลในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการต่าง ๆ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.44 รองลงมาคือ ท่าน เคยร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.42 และ ท่านได้นำแผนงาน/ โครงการต่าง ๆ เสนอต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมในการนำ แผนไปปฏิบัติของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.778 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคย แสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมหรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการตามแผนพัฒนา สามปีของเทศบาล หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาคือ ท่านเคยให้ความร่วมมือสนับสนุนเมื่อ เทศบาลนำแผน พัฒนาสามปีไปดำเนินการหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.41 และ ท่านเคยเข้าร่วมกับทาง เทศบาลในการนำแผนงาน/โครงการและกิจกรรมการพัฒนาที่เทศบาลจัดให้มีขึ้นในชุมชนไป ดำเนินการ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.41 ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.833 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง หรือไม่ มี ค่าเฉลี่ย 3.28 รองลงมาคือ บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการและ กิจกรรม หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.26 และ โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลดำเนิน การประชาชนในชุมชน ได้รับประโยชน์โดยตรง หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.24 ตามลำดับ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.809 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านเคยสอบถาม ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมาคือ ท่าน เคยร่วมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาที่เทศบาลดำเนินการ เช่น การจัดจ้างก่อสร้าง การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.57 และท่านเคยเข้าร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนพัฒนาของเทศบาล หรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานมีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานข้อ 4 ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกโดยรวม (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) และปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหกทุกด้าน (ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01)

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษาวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ได้พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

1. บุคคลที่มีเพศแตกต่างกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่เป็นเพศหญิง จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 52.36 ในขณะที่เพศชาย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพียงร้อยละ 47.50 แสดงว่าเพศที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. บุคคลที่มีอายุแตกต่างกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ต่างกัน กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่อายุระหว่าง 31-40 ปี จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในขณะที่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพียงร้อยละ 28.42 แสดงว่าอายุที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. บุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 ในขณะที่การศึกษาระดับอนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผลการศึกษาแสดงว่าการศึกษาที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

4. บุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีอาชีพลูกจ้างส่วนราชการ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในขณะที่อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 7.69 ผลการศึกษาแสดงว่าอาชีพที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

5. บุคคลที่มีรายได้แตกต่างกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 55.16 ในขณะที่บุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพียงร้อยละ 26.67 แสดงว่ารายได้ที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากคำถามปลายเปิด (Open and Closed-ended Questions)

1. การแก้ไขปัญหของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องดูแลและรับผิดชอบปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนในเขตพื้นที่ที่หน่วยงานท้องถิ่นแห่งนั้นดูแล เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ และจัดให้บริการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามบทบาทหน้าที่ที่จัดตั้งขึ้น

2. การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก เพราะประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาล ไม่เกี่ยวข้องกับตน และเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์หรือการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของตนที่มีต่อการกำหนดแผนหรือจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาอื่น ๆ อาทิ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในลำดับต้น ๆ เนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวกับความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัญหาและความเดือดร้อนที่ประชาชนรับรู้ และได้รับผลกระทบโดยตรง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านดังกล่าวเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์ กำหนดไว้จำนวน 10 ตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์เก็บข้อมูลได้ จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการศึกษาเป็น ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล

โดยการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลหลักหก รองนายกเทศมนตรีตำบลหลักหก จำนวน 2 คน ประธานสภาเทศบาลตำบลหลักหก รองประธานสภาเทศบาลตำบลหลักหก ปลัดเทศบาลตำบลหลักหก รองปลัดเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สังกัดกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 2 คน

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในประเด็นคำถาม ดังนี้

โดยสรุป: ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหลักหกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ความต้องการที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือสิ่งของที่ทางเทศบาลตำบลหลักหกจัดมอบให้ในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของทางเทศบาลแต่ละครั้งที่จัดขึ้น

2. สิ่งที่ประชาชนได้รับจากการจัดกิจกรรม/โครงการของเทศบาล ที่เป็นการยกย่องหรือตอบแทนให้แก่ประชาชนที่ร่วมกิจกรรมกับเทศบาลตำบลหลักหก เช่น ใบประกาศเกียรติคุณ เอกสารรับรองต่าง ๆ

3. การได้รับการตอบสนองความต้องการตามนโยบายของทางเทศบาล โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านการศึกษาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุม

4. ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลได้เสนอความต้องการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

5. ความต้องการของประชาชนที่อยากให้ชุมชน/ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทมากน้อยเพียงใดต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

โดยสรุป: บทบาทของผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านขบวนการดำเนิน งานผลดำเนินงาน เพื่อบรรจุกิจกรรมลงไปแผนของเทศบาล

2. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเป็นสื่อการระหว่างเทศบาลกับประชาชนในชุมชนที่จะชี้แจง ให้ความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นอย่างดี

3. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น จะเข้าร่วมในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล เช่น การมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดปัญหาความต้องการ การร่วมจัดทำ มี

ส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการของเทศบาลทุกปี และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ

3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

โดยสรุป: ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลต่อการดำเนินงานของเทศบาลอย่างยิ่ง เมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผน ก็จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลที่ตรงตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น

2. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลต่อการดำเนินงานของเทศบาลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะมีส่วนร่วมในการในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล และร่วมสะท้อนปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ส่งผลให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลแผนงานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของเทศบาลได้เป็นอย่างดี

4. ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอหรือไม่ ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

โดยสรุป: ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอหรือไม่ ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสารในด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเพียงพอ ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหลักหกได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการ และเทศบาลได้จัดกิจกรรมในการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเป็นอย่างดี

2. ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลได้มีการแจ้ง ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประชุมประชาคมในชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นเสนอแผนงาน/โครงการ และกิจกรรม และปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนทุกครั้ง

3. ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงพอ โดยชี้วัดได้จากการที่ประชาชนในตำบลหลักหกเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหลักหกจัดขึ้น หรือดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

5. ปัญหาและอุปสรรคใด ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

โดยสรุป: ปัญหาและอุปสรรคใด ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ปัญหาความแตกต่างของประชากรในพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก เนื่องจาก พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลหลักหก เป็นลักษณะสังคมเมืองกึ่งชนบท และมีประชากรแฝงอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหกมีความแตกต่างกัน ความต้องการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย และต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาอย่างรอบคอบ

2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการภายใต้กฎหมายที่กำหนด เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลหลักหก โดยส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านจัดสรร บริหารจัดการโดยเป็นนิติบุคคล ส่งผลให้ปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมายที่เทศบาลตำบลหลักหกถือปฏิบัติ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ มีข้อจำกัดและขัดต่อระเบียบ ส่งผลให้เทศบาลตำบลหลักหกต้องถูกตรวจสอบและถูกทักท้วงการดำเนินงานจากหน่วยตรวจสอบ เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) สำนักงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ฯลฯ

5.3 การศึกษาครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์

ซึ่งการศึกษานี้สามารถตอบตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับปานกลาง จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการศึกษาพบว่า

เพศ อายุ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก ด้าน

การวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก ด้านการวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก และด้านการวัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก

ด้านการวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา ศรีนนท์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานศึกษาของรามิล พัฒนมงคลเชษฐ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของวราพร สื่อสกุล (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลในด้านเตรียมการจัดทำแผนด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดจุดหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ การจัดทำร่างแผนพัฒนา และการอนุมัติและประกาศใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของปรินดา ธิรศิลาเวทย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ระดับการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนในตำบลหลักหกยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และขาดความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเทศบาล จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านปัจจัยพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง เทศบาลตำบลหลักหกจึงควรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล และเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหกในระดับที่มากยิ่งขึ้น

และด้านการวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาล ตำบลหลักหก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนเกิดความต้องการใน ปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตสอดคล้องสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลตำบล หลักหกที่ต้องให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ จึงส่งผลให้การวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบล หลักหกในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับมาก ซึ่งเทศบาลตำบลหลักหกจะต้องตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนที่ได้กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาสามปีให้สำเร็จตามเป้าประสงค์เพื่อให้ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่และตรงต่อความต้องการ พร้อมทั้งประชาชนจะเกิดความ เชื่อมั่นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก และให้ความร่วมมือในการ ดำเนินการทุกครั้งต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เชนนโยบาย

1.1 เทศบาลตำบลหลักหกควรนำเสนอเนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ตำบล หลักหกอยู่เสมอและให้มีความชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้และเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาที่ สอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล และตรงตามความต้องการของประชาชนอย่าง มากที่สุด

1.2 เทศบาลตำบลหลักหกควรสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชนในเขตพื้นที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายในการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เทศบาลตำบลหลักหกได้มีการพัฒนาในรูปแบบองค์รวม และมีความยั่งยืน และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน/หมู่บ้านของ ตนอย่างเต็มที่

1.3 ควรให้มีการศึกษาวิจัยถึงการกำหนดนโยบายในการพัฒนาของผู้บริหาร ว่ามีความ สอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหกมากน้อยเพียงใด และให้มีการ ศึกษาถึงตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินงาน/โครงการที่ได้จากการทำแผนพัฒนาสามปี ว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เทศบาลดำเนินการหรือไม่

2. เชนปฏิบัติการ

2.1 เทศบาลตำบลหลักหกควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเขต เทศบาลให้ชัดเจน ให้มีความเข้มแข็งในชุมชนเพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนของตนในชุมชนนั้น ๆ ได้ เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็จะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงนโยบายโดยเทศบาลที่จะกระทำภายในตำบลได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีประชาชนให้ความร่วมมือเป็นสำคัญ

2.2 เทศบาลตำบลหลักหกควรจัดโครงการ/กิจกรรมที่ให้ความรู้ความเข้าใจถึงความ จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล และบทบาท หน้าที่ ตลอดจนสิทธิของตนที่ควรมี ต่อหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่เป็นอย่างดี เพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลหลักหกลด ปัญหา และอุปสรรคที่อาจเกิดจากความไม่เข้าใจของประชาชนได้

2.3 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลในจังหวัดอื่น ๆ หรือในส่วนอื่น เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลต่อไป

3. เชิงวิชาการ

3.1 เทศบาลตำบลหลักหกควรศึกษาถึงกลยุทธ์ของการบริหารงานภายใต้เงื่อนไขของความแตกต่างของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างของสังคมคนในชุมชน บริบทโดยรอบพื้นที่ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของคนในสังคม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและเกิดแนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นประโยชน์อย่างสูงสุด ลดปัญหาที่เป็นผลกระทบของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.2 เทศบาลตำบลหลักหกควรระดมทรัพยากรด้านบุคคลที่มีประสิทธิภาพในหน่วยงาน และปลูกจิตสำนึกมีเป้าหมายในการพัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน และจัดให้เป็น “องค์กรแห่งการจัดการความรู้” (Knowledge Management) หรือ KM ให้เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการบรรลุเป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

3.3 เทศบาลตำบลหลักหกควรนำเสนอข้อปัญหาที่ติดขัด และส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้หน่วยงานราชการที่กำกับดูแล บังคับบัญชาให้ทราบถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและหาทางออก ร่วมกันในการทำงาน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

5.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. ควรทำการศึกษาในรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ถึงการเข้ามามีส่วนร่วมที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลหรือมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม เพื่อเปรียบเทียบการศึกษาเชิงปริมาณ

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา ทางแก้ไข และการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- เกศินี พรหมตัน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาล ตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาแผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามและประเมินผล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภา จำกัด.
- ชนิษฐา ศรีนนท์. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนคร นนทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชำนาญ ยุวบูรณ์. (2503). การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางการปกครองของกฎหมายไทย. พระนคร: ส่วนท้องถิ่น.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีนิตติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2539). 100 ปี ของการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- นริศ ขำนุรักษ์. (2538). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภา ตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรเจิด อนุเวช. (2543). การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประธาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2526). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2543). การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2539). การพัฒนาการเมืองไทย กระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทาทาส.
- ประยูร กาญจนดุล. (2523). คำอธิบายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรินดา ธิรศิลาเวทย์. (2550). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พะยอม วงศ์สาร. (2542). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สุภา.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แพทยา แก้วพวง. (2533). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัทธา สายหู. (2529). กลไกของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ สะอาดโฉม. (2540). การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง และอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุพิน ระพีพันธุ์. (2554). ความรู้ ทัศนคติและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รามิล พัฒนมงคลเชษฐ. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- วรพจน์ ประชิตวัตติ. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรภาพร สือสกุล. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2519). แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว.
- วิบูลย์ ตรีถัน. (2539). การวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมเดช สีแสง. (2542). **คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุจินต์ ดาววีระกุล. (2527). **ปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัสดี ราชกลชัย. (2546). **การวางแผนและควบคุมทางการบริหาร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ เทพศิริ. (2553). **การจูงใจในการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). **หลักและเทคนิคการวางแผน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิชัย อุ่มชะอุ่ม. (2546). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- อรุณ รักธรรม. (2540). **การพัฒนาและฝึกอบรม: ศึกษาเชิงพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อลงกรณ์ ปราปไพรี. (2545). **การจัดการทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม: กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย หิรัญโต. (2537). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). **การเมืองของพลเมือง**. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- Abraham, M. R. & Zaleznik, J. W. (1989). The Sequence of Learning Cycle Activities in High School Chemistry. *Journal of Research in Science Teaching*, 2(5), 121-143.
- Ackoff, R. L. A. (1970). **Concept of corporate Planning**. New York: Wiley and Sons.
- Cohen, John & Norman Upholf. (1980). **Participation in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity**. *World Development* Vol.8, 1980.
- Erwin, Wolliam, **Participation Management : Concept, Theory, and Implementation**. Atlanta, Ga: Georgia State University, 1976
- Davis Keith. (1972). **Human Behavior of World-man Relations and Organization Behavio**. New York: Mc Graw-Hill Book Co.
- Daniel Wit. (1961). **A comparative Survey of Local Government and Administration**. Bangkok: Prachandra Press.
- Daniel Wit. (1991). **Comparative Politycal Institutions**. New York: Holt – Rinchart and Winston, Inc.
- Erwin, William. (1979). **Participation Management concept Theory and Implementation**. Atlanta: Ga: Georgia state United State of America.

- Harold, Koonz., Cyril, O' Dannel & Heinz. (1984). **Weihrich Management**.
Aucland: McGraw Hill.
- John J. Clarke. (1957). **Outline of Kical Government of the United Kingdom**.
London: Sir Isaac pitman & sons, Ltd.
- John, M. & Uphoff Norman. (1970). Prticipation's Place in Rural Development: Seeking
Clarity Through specify. **Word Development**. 214 – 222.
- Joho P. Kotter. (1996). **Leading Change**. MA: Harvard Business School Press.
- Kast, Fremont E & Rosenweig James E. (1970). **Organization and Management:
A system Approch**. New York: McGraw – Hill.
- William A. Robson. (1953). **Local Government in Encyclopedia of Sicial Science**.
New York: The Macmiltan.
- William Erwin. (1976). **Participation Management: Concept Theory and
Implementation**. Atlanta G: Georgia State University.

GRAD VRU

ภาคผนวก

GRAD VRU

ภาคผนวก ก

สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก

GRAD VRU

สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

Reliability

Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	87.1333	809.3609	.8312	.9855
A2	86.9667	805.8954	.7887	.9856
A3	86.9667	802.8609	.8149	.9855
B1	86.6667	809.8851	.6759	.9860
B2	86.8000	801.4759	.7987	.9855
B3	86.8667	799.9816	.8577	.9853
B4	86.6667	798.7126	.8632	.9853
B5	86.8000	795.6828	.8692	.9853
B6	86.7333	800.1333	.7931	.9856
B7	86.7667	790.1851	.8950	.9852
C1	87.0000	789.7241	.9024	.9851
C2	86.7667	795.9782	.8499	.9853
C3	87.1000	807.4034	.7746	.9856
C4	86.8667	802.5333	.8412	.9854
C5	86.8333	805.0402	.8351	.9854
D1	87.1667	795.4540	.8978	.9852
D2	86.7667	799.0126	.8490	.9854
D3	87.0667	801.6506	.8510	.9854
D4	87.2000	807.1310	.7518	.9857
D5	87.3000	801.5966	.8027	.9855
EA1	86.6333	803.9644	.7415	.9857
EA2	86.5667	803.2195	.8036	.9855
EA3	86.7333	799.7885	.8468	.9854
EB1	86.9000	795.3345	.8525	.9853
EB2	86.5667	806.5989	.7709	.9856
EB3	86.9000	793.1966	.8862	.9852
EC1	87.0333	793.4126	.8645	.9853
EC2	87.0333	795.4816	.8786	.9852

EC3	87.1333	799.2230	.8359	.	.9854
ED1	86.6667	791.4023	.8841	.	.9852
ED2	86.4333	809.3575	.7144	.	.9858
ED3	86.6333	808.9989	.7020	.	.9859

Reliability Coefficients 32 items

Alpha = .9859 Standardized item alpha = .9859 N of Cases = 30.0

จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ

Statistics

N	Valid	393
	Missing	1
Mean		1.59
Std. Deviation		0.492

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	160	40.6	40.7	40.7
	หญิง	233	59.1	59.3	100.0
	Total	393	99.7	100.0	
Missing	System	1	0.3		
Total		394	100.0		

อายุ

Statistics

N	Valid	393
	Missing	1
Mean		3.48
Std. Deviation		1.176

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 20 ปี	18	4.6	4.6	4.6
	20-30 ปี	69	17.5	17.6	22.1
	31-40 ปี	110	27.9	28.0	50.1
	41-50 ปี	97	24.6	24.7	74.8
	50 ปีขึ้นไป	99	25.1	25.2	100.0
	Total	393	99.7	100.0	
Missing	System	1	0.3		
Total		394	100.0		

การศึกษา

Statistics

N	Valid	393
	Missing	1
Mean		1.87
Std. Deviation		1.134

การศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ประถมศึกษา	192	48.7	48.9	48.9
	มัธยมต้น	123	31.2	31.3	80.2
	มัธยมปลาย	43	10.9	10.9	91.1
	อนุปริญญา	12	3.0	3.1	94.1
	ปริญญาตรี	20	5.1	5.1	99.2
	สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8	0.8	100.0
	Total	393	99.7	100.0	
Missing	System	1	0.3		
Total		394	100.0		

อาชีพ
Statistics

N	Valid	393
	Missing	1
Mean		2.59
Std. Deviation		1.526

GRAD VRU

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ค้าขาย	91	23.1	23.2	23.2
	รับจ้างทั่วไป	181	45.9	46.1	69.2
	ลูกจ้างส่วนราชการ	4	1.0	1.0	70.2
	ธุรกิจส่วนตัว	69	17.5	17.6	87.8
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	3.3	3.3	91.1
	อื่นๆ	35	8.9	8.9	100.0
	Total	393	99.7	100.0	
Missing	System	1	0.3		
Total		394	100.0		

รายได้
Statistics

N	Valid	393
	Missing	1
Mean		2.56
Std. Deviation		1.163

GRAD VRU

รายได้

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 5,000 บาท	45	11.4	11.5	11.5
	5,001-10,000 บาท	199	50.5	50.6	62.1
	10,001-15,000 บาท	74	18.8	18.8	80.9
	15,001-20,000 บาท	43	10.9	10.9	91.9
	20,001-25,000 บาท	21	5.3	5.3	97.2
	25,001 บาทขึ้นไป	11	2.8	2.8	100.0
	Total	393	99.7	100.0	
Missing	System	1	0.3		
Total		394	100.0		

GRAD VRU

ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. ด้านการวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
เทศบาลตำบลหลักหก

Item-total Statistics					
	Scale	Scale	Corrected		
	Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
	if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted
A1	5.8342	2.7167	0.8718	0.7818	0.8721
A2	5.8418	2.7678	0.7985	0.6376	0.9305
A3	5.7883	2.6277	0.8724	0.7834	0.8706
Cronbach's Alpha = 0.9250			N of Item = 3		

2. การวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

Item-total Statistics					
	Scale	Scale	Corrected		
	Mean	Variance	Item-	Squared	Alpha
	if Item	if Item	Total	Multiple	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Correlation	Deleted
B1	20.5306	26.1014	0.7516	0.6095	0.9597
B2	20.3495	25.6192	0.8831	0.8123	0.9480
B3	20.2934	25.7986	0.8993	0.8339	0.9467
B4	20.1939	26.1669	0.8955	0.8527	0.9473
B5	20.1633	26.3058	0.8614	0.8326	0.9498
B6	20.1607	26.2631	0.8730	0.8232	0.9489
B7	20.2883	26.4103	0.8161	0.6829	0.9534
Cronbach's Alpha = 0.9573			N of Item = 7		

3. การวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	13.3435	11.3026	0.7722	0.6140	0.9258
C2	13.0331	10.6086	0.8486	0.7273	0.9115
C3	13.1374	10.4454	0.8598	0.7572	0.9093
C4	13.0585	10.6522	0.8512	0.7400	0.9111
C5	13.0560	10.8897	0.7734	0.6277	0.9260

Cronbach's Alpha = 0.9324 N of Item = 5

4. การวัดด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักหก

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	12.6387	10.1905	0.8042	0.6604	0.9072
D2	12.3181	10.4215	0.7507	0.5779	0.9176
D3	12.5623	10.2008	0.8554	0.7523	0.8980
D4	12.6107	9.8914	0.8278	0.7254	0.9025
D5	12.5980	10.0573	0.7828	0.6348	0.9117

Cronbach's Alpha = 0.9246 N of Item = 5

ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
EA1	6.8597	2.4892	0.7999	0.6403	0.8862
EA2	6.8367	2.5001	0.8362	0.7026	0.8535
EA3	6.8138	2.6992	0.8215	0.6808	0.8685
Cronbach's Alpha = 0.9089			N of Item = 3		

การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
EB1	6.9135	2.5537	0.7323	0.5541	0.8586
EB2	6.8193	2.6790	0.7451	0.5819	0.8457
EB3	6.9135	2.4670	0.8208	0.6748	0.7771
Cronbach's Alpha = 0.8784			N of Item = 3		

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
EC1	6.5191	2.8574	0.7946	0.6346	0.8310
EC2	6.5369	2.9585	0.7919	0.6302	0.8338
EC3	6.4962	2.9751	0.7610	0.5792	0.8603
Cronbach's Alpha = 0.8887			N of Item = 3		

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
ED1	7.1756	2.9461	0.7757	0.6079	0.9296
ED2	7.1298	2.5112	0.8831	0.7963	0.8425
ED3	7.0891	2.7089	0.8519	0.7643	0.8689
Cronbach's Alpha = 0.9186			N of Item = 3		

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา
สามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการวัดแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
แรงจูงใจ 1	392	2	2.90	0.846	1	5
แรงจูงใจ 2	393	1	2.89	0.875	1	5
แรงจูงใจ 3	393	1	2.94	0.873	1	5
รวม A	392	2	2.91	0.807	1	5

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการวัดการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการ
จัดทำแผนพัฒนาสามปี

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
ส่วนร่วมผู้นำ 1	392	2	3.13	1.050	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 2	393	1	3.31	0.972	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 3	393	1	3.37	0.939	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 4	393	1	3.47	0.903	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 5	393	1	3.50	0.918	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 6	393	1	3.50	0.912	1	5
ส่วนร่วมผู้นำ 7	393	1	3.38	0.948	1	5
รวม B	392	2	3.38	0.848	1	5

3. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการวัดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
ความรู้ 1	393	1	3.06	0.868	1	5
ความรู้ 2	393	1	3.37	0.923	1	5
ความรู้ 3	393	1	3.27	0.941	1	5
ความรู้ 4	393	1	3.35	0.914	1	5
ความรู้ 5	393	1	3.35	0.939	1	5
รวม C	393	1	3.28	0.814	1	5

4. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
รับรู้ข้อมูล 1	393	1	3.04	0.893	1	5
รับรู้ข้อมูล 2	393	1	3.36	0.896	1	5
รับรู้ข้อมูล 3	393	1	3.12	0.850	1	5
รับรู้ข้อมูล 4	393	1	3.07	0.926	1	5
รับรู้ข้อมูล 5	393	1	3.08	0.934	1	5
รวม D	393	1	3.14	0.789	1	5

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
ของเทศบาลตำบลหลักหก

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
ตัดสินใจ 1	392	2	3.40	0.887	1	5
ตัดสินใจ 2	393	1	3.42	0.860	1	5
ตัดสินใจ 3	393	1	3.44	0.803	1	5
รวม EA	392	2	3.42	0.783	1	5

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
แผนปฏิบัติ 1	393	1	3.41	0.894	1	5
แผนปฏิบัติ 2	393	1	3.50	0.843	1	5
แผนปฏิบัติ 3	393	1	3.41	0.865	1	5
รวม EB	393	1	3.44	0.778	1	5

GRAD VRU

3. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
ผลประโยชน์ 1	393	1	3.26	0.935	1	5
ผลประโยชน์ 2	393	1	3.24	0.906	1	5
ผลประโยชน์ 3	393	1	3.28	0.922	1	5
รวม EC	393	1	3.26	0.833	1	5

4. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Statistics

	N		Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
	Valid	Missing				
ประเมินผล 1	393	1	3.52	0.839	1	5
ประเมินผล 2	393	1	3.57	0.910	1	5
ประเมินผล 3	393	1	3.61	0.866	1	5
รวม ED	393	1	3.57	0.809	1	5

GRAD VRU

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ระหว่างปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

สมมติฐานข้อ 1

Correlations

		รวม A	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
รวม A	Pearson Correlation	1	0.662 (**)	0.617 (**)	0.617 (**)	0.562 (**)	0.686 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	391	392	392	392	391
รวม EA	Pearson Correlation	0.662 (**)	1	0.833 (**)	0.627 (**)	0.800 (**)	0.907 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	391	392	392	392	392	392
รวม EB	Pearson Correlation	0.617 (**)	0.833 (**)	1	0.771 (**)	0.783 (**)	0.944 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวม EC	Pearson Correlation	0.617 (**)	0.627 (**)	0.771 (**)	1	0.606 (**)	0.842 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวม ED	Pearson Correlation	0.562 (**)	0.800 (**)	0.783 (**)	0.606 (**)	1	0.889 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวม ด้าน 3	Pearson Correlation	0.686 (**)	0.907 (**)	0.944 (**)	0.842 (**)	0.889 (**)	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	391	392	392	392	392	392

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

รวม	A	หมายถึง	ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล
รวม	EA	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
รวม	EB	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ
รวม	EC	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
รวม	ED	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
รวมด้าน	3	หมายถึง	โดยรวม

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

สมมติฐานข้อ 2

Correlations

		รวม B	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
รวม B	Pearson Correlation	1	0.777 (**)	0.795 (**)	0.649 (**)	0.777 (**)	0.835 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	391	392	392	392	391
รวม E A	Pearson Correlation	0.777 (**)	1	0.833 (**)	0.627 (**)	0.800 (**)	0.907 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	391	392	392	392	392	392
รวม EB	Pearson Correlation	0.795 (**)	0.833 (**)	1	0.771 (**)	0.783 (**)	0.944 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวม EC	Pearson Correlation	0.649 (**)	0.627 (**)	0.771 (**)	1	0.606 (**)	0.842 (**)

		รวม B	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวม ED	Pearson Correlation	0.777 (**)	0.800 (**)	0.783 (**)	0.606 (**)	1	0.889 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	393	393	393	392
รวมด้าน 3	Pearson Correlation	0.835 (**)	0.907 (**)	0.944 (**)	0.842 (**)	0.889 (**)	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	391	392	392	392	392	392

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

- รวม B หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- รวม EA หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- รวม EB หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ
- รวม EC หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- รวม ED หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- รวมด้าน 3 หมายถึง โดยรวม

GRAD VRU

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

สมมติฐานข้อ 3

Correlations

		รวม C	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
รวม C	Pearson Correlation	1	0.742 (**)	0.787 (**)	0.717 (**)	0.683 (**)	0.817 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวม EA	Pearson Correlation	0.742 (**)	1	0.833 (**)	0.627 (**)	0.800 (**)	0.907 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	392	392	392	392
รวม EB	Pearson Correlation	0.787 (**)	0.833 (**)	1	0.771 (**)	0.783 (**)	0.944 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวม EC	Pearson Correlation	0.717 (**)	0.627 (**)	0.771 (**)	1	0.606 (**)	0.842 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวม ED	Pearson Correlation	0.683 (**)	0.800 (**)	0.783 (**)	0.606 (**)	1	0.889 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวมด้าน 3	Pearson Correlation	0.817 (**)	0.907 (**)	0.944 (**)	0.842 (**)	0.889 (**)	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	392	392	392	392

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

- รวม C หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- รวม EA หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- รวม EB หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ
- รวม EC หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- รวม ED หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- รวมด้าน 3 หมายถึง โดยรวม

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหลักหก

สมมติฐานข้อ 4

Correlations

		รวม D	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
รวม D	Pearson Correlation	1	0.704 (**)	0.733 (**)	0.729 (**)	0.619 (**)	0.777 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวม EA	Pearson Correlation	0.704 (**)	1	0.833 (**)	0.627 (**)	0.800 (**)	0.907 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	392	392	392	392
รวม EB	Pearson Correlation	0.733 (**)	0.833 (**)	1	0.771 (**)	0.783 (**)	0.944 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวม EC	Pearson Correlation	0.729 (**)	0.627 (**)	0.771 (**)	1	0.606 (**)	0.842 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392

		รวม D	รวม EA	รวม EB	รวม EC	รวม ED	รวมด้าน 3
รวม ED	Pearson Correlation	0.619 (**)	0.800 (**)	0.783 (**)	0.606 (**)	1	0.889 (**)
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	393	392	393	393	393	392
รวมด้าน 3	Pearson Correlation	0.777 (**)	0.907 (**)	0.944 (**)	0.842 (**)	0.889 (**)	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	N	392	392	392	392	392	392

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

รวม D	หมายถึง	ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
รวม EA	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
รวม EB	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการไปปฏิบัติ/ดำเนินการ
รวม EC	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
รวม ED	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
รวมด้าน 3	หมายถึง	โดยรวม

GRAD VRU

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ -นามสกุล	ยุพิน วันดี
วัน เดือน ปี ที่เกิด	14 กุมภาพันธ์ 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	2/5 ซอยศรีปทุม 2 ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2553-2556 หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
	พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ผู้อำนวยการและแผนงาน เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลหลักหก
ที่ทำงานปัจจุบัน	เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

GRAD VRU